HOMHOMA

НОМНОМА

Мураттиб Ашраф Акрам

Душанбе - 2015

ББК 81.2 ТОҶИК – 4 + 85. 127 + 86. 38

Н – 78

Номнома

Мураттиб Ашраф Акрам

Китоб аз ҷониби Кумитаи оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (Ташхиси давлатии диншиносӣ №66 аз 24.07.2015) ба чоп тавсия шудааст.

Номгузорӣ яке аз умури лузумияю асосӣ дар ҳаёти ҷомеаи инсонӣ, таҷассумгари фарҳангу тамаддуни он ва як рӯйдоди муҳим дар зиндагии навзод аст. Ном яке аз бахшҳои ҳувияти шахс маҳсуб мешавад ва волидайнро зарур аст, ки ин вазифаи муҳими хешро ба беҳтарин ваҷҳ анҷом диҳанд. Дар ин рисола намунаи чанде аз номҳои мардона ва занонаи маъмул бо таъйини мансубияти забонӣ ва баёни маънӣ фароҳам оварда шудааст, ки умед аст касеро дархур гардад.

ISBN 978 999 75 – 884 7 - 0

Душанбе - 2015

Сарсухан

Ном аломати тафаррукии мавҷудоти олам буда, ҳамаи ашёи беҷону махлуқоти зинда тавассути асомияшон мушаххас мегарданд. Ҷомеаи инсониро бар зами исмгузории ашёву ҳодисоти муҳиташ зарурати номгузории ҳар як фард ҳамчун аломати ташхис аз дигар фарде пеш омад. Пас номгузорӣ яке аз умури лузумию асосӣ дар ҳаёти ҷомеаи инсонӣ гардида, таҷассумгари фарҳангу тамаддуни он мебошад. Номҳо далоили қадимият, волоият ва вусъати тамаддуни мардум буда, ҳокӣ аз дараҷаи фарҳанги ҷомеаҳои инсонӣ мебошанд.

Номгузорӣ дар байни ақвоми мухталиф вижагиҳои хешро дошта, онҳо ба афродашон аз рӯи русуму боварӣ ва одоташон ном мениҳоданд. Масалан, қабоили ҳиндӣ ва бархе африқоӣ барои ҷилавгирӣ аз таъсири арвоҳи бад, ҷинну шаётин ба навзодон номҳои дофеъа мегузоштанд. Инчунин, дар қабоили ҳиндӣ волидон номи ҳақиқии фарзанди хешро то рӯзи ба балоғат расиданаш аз ӯ махфӣ медоштанд. Юнониҳои қадим ба кӯдаконашон номҳои худову олиҳаҳояшонро ба хотири касбияти сифоту сарнавишти онҳо медоданд. Қабоили славянӣ номи аслии фарзандашонро пинҳон намуда, ба истисноии волидону падарони таъмидиву хешовандони наздик каси дигаре онро намедонист ва барои ӯ номеро эълон медоштанд, ки шарру рӯҳи хабисро тарсондаву ба он мутаваҷҷеҳ насозад. Баъзе қавмҳо атфолро аввалан лақабе дода, баъдан дар синни балоғат пас аз ташаккули хислатҳои тифл мутобиқ ба онҳо ном мегузоштанд. Дуномагӣ - яке ҳақиқиву дигаре барои умум дар тамаддуни бисёре аз қавму қабоил роиҷ буд, ки номи ҳақиқиро аз умум барои таъсири баде нарасидан ба ӯ махфӣ медоштанд.

Бархурди тамаддунҳо дар давраҳои гуногуни таърихӣ ва таҳти таъсиру тасхири тамаддунҳои ақвоми абарқудрату фарҳангҳои воло қарор гирифтани тамаддунҳои халқҳои заиф ба қавоиду муқаррароти номгузорӣ асар гузошт. Хусусан, вусъати адён дар олам ба он муассир гашт. Масалан, насроният бо фарогирии қисматҳои олам қавонину қавоиди хешро дар ин бобат ба

пазирандагони хеш роиҷ намуд. Аз он баъд ба навзодон на волидон аз рӯи расму оину хурофоти қадимӣ, балки калисо ном мегузошт ва дар ҳоли ҳозир ҳам намояндагони ин дин аз рӯи қолабҳои сохтаи насроният ба фарзандонашон ном мениҳанд. Ҳамчунин дини ислом манотиқи зиёди оламро фарогир гашта, адёну боварихо ва хурофоти мардуми ин манотиқро аз байн бурда, дар ҳамаи ҷавониби ҳаётии ин мардум таъсиргузор гашт ва албатта, мардуми мо низ ба ҳайси пазирандагону пайравони ин дин, ки дар тӯли садсолаҳо дар аъмоқи қулуби эшон ҷойгузин гаштааст, аз таъсири он дар номгузории афроди хеш мисли соири умури ҳаёти иҷтимоии худ дар канор намондаанд, ки ин амрро ағлабан тибқи қавоиди исломӣ анҷом медиҳанд.

Мардуми мо қабл аз пазируфтани дини ислом озаркеш (оташпараст) буданд ва бештари асомиро тибқи русуму марбут ба боварию хурофоти ин оин мегузоштанд, ки бархе аз онҳо то замони мо расидаву ҳоло ҳам роиҷанд. Аслан, номҳо ба забони худи мардум таҷассумгари зеҳнияту тарзи маишати онҳо буданд.

Баъди ба ислом гаравидани мардуми мо ва бастаи он гаштани фарҳангу маънавиёташ тибқи қонуну дастуроти он ба атфолашон номгузорӣ мекунанд. Ислом ба мо аз араб расид ва дастури он ба ин забон китобат шудааст. Аз ин рӯ, фарҳангу маънавиёти мардуми мо хилъати исломӣ гирифта, забонаш таҳти таъсири шадиди забони арабӣ қарор гирифт. Аз ин пас номҳои мусулмонӣ, ки аслан арабиянд, бар номҳои миллӣ тарҷеҳ дода шуданд.

Наздик ба якуним ҳазор сол аст, ки мардуми мо мусулмонанд ва фарҳангу тамаддуни волои хешро дар чаҳорчӯбаи ин дин ташаккул додаанд ва ҳамаи умури ҳаётии эшон бастаи қавонину ҳудуди он аст. Аз ин ҷиҳат аксар дар анҷом додани ҳар амал ва ҳалли масоилу мушкилоти ҳаётии хеш бештар ба ин дидгоҳ таваҷҷӯҳ доранд. Бо вуҷуди ин дар замони ҳозир бархе аз урфу одоти пешазисломӣ ва ғайрисломӣ ба назар мерасанд. Хусусан, дар расми номгузорӣ ба мисли ақвоме, ки фавқан зикрашон рафт, то ҳол бархе аз мардуми мо ба одоту хурофоти ғайримусулмонӣ риоят менамоянд. Масалан, навзодонро ба хотири ҳифозат аз ҷинну шаётин ё соири арвоҳи бад ба номи ашё исм мегузоранд,

гӯё бо ин роҳ ҷинну париҳо навзодро он шайъ пиндошта, ба ӯ зиёне намерасонидаанд. Ё аз волидайни касалманде, ки тифлонашон баъди ба дунё омадан намезистанд, навзоди навбатиро вақти таваллуд зуд аз модар дуздида, дар ҷое пинҳон менамуданд ва ба ӯ номи яке аз зироатҳоро мисли ҷав, гандум, нахуд, мош, биринҷ ва ғайраро дода, баъди чанде ба модараш бармегардонанд, гӯё дар ин муддат ҷинҳо аз набудани тифл дилсард шуда, мерафтаанд ва агар ҳам бармегаштаанд, кӯдакро ҳамон зироати номида пиндошта, ноумед мегаштаанд. Бархе барои солиму безиён мутаваллид гаштани фарзанди хеш занони ҳомиларо ба мазору мақбараҳои бузургону авлиё бурда, баъди таваллуд ба онҳо исмҳои мазору марқадҳоро медиҳанд. Инчунин, барои тарсонидани ҷинҳо ба кӯдакон номҳои даҳшатнок мегузоранд. Баъзеҳоро аз рӯи намуди зоҳирӣ, нуқсонҳои ҷисмонӣ, хулқу афъол ва ғайра низ ном медиҳанд.

Номгузорӣ дараҷаи маърифат, тафаккур ва фарҳанги ҳар миллатро муайян месозад. Масалан, русҳо ва дигар қабоили аврупоӣ қабл аз пазируфтани масеҳият навзодонашонро аз рӯи намуди зоҳирӣ, аз рӯи хислат, нуқсонҳои ҷисмонӣ, тибқи хурофотҳояшон бо асомии мудҳиш номгузорӣ мекарданд, ки имрӯзҳо дар насабҳояшон мунъакис аст. Ин албатта, нишонаи дараҷаи тафаккур ва фарҳанги онҳо дар гузашта аст. Аммо бар хилофи ин дар номгузории гузаштагони мо дараҷаи баланди маърифату тафаккур ва фарҳанги воломақоми онҳо муайян аст.

Номгузорӣ рӯйдоди муҳим дар зиндагии навзод буда, ном яке аз бахшҳои ҳувияти шахс маҳсуб меёбад ва аз ин рӯ он дар ислом аҳамияти вижае дорад. Пайғамбари бузурги ислом Муҳаммад (с) таъкид менамояд: *“Ҳаққо, ки дар рӯзи Қиёмат шумо бо номҳои худу номҳои падаронатон даъват мешавед, пас ба фарзандони хеш номҳои зебо гузоред” (Ҳадис аз Абудовуд ба нақли Абудардоъ (р)).* Аз ин рӯ, яке аз ҳуқуқи атфол бар волидайн гирифтани номи зебову бомаъно аз онҳост. Дар мавриди вақти номгузорӣ ба навзод аҳодисе мавҷуд аст. *“Таваллуди ҳар як кӯдак сабабе барои қурбонӣ кардани як ҳайвон аст (ҳар як кӯдак гаравгони як ҳайвони қурбонӣ аст), ҳайвонро дар рӯзи ҳафтум баъд аз таваллуд забҳ намуда, ба*

кӯдак ном гузошта, мӯи сарашро метарошанд" (Ҳадисро Самур нақл намудааст ва он дар панҷ маҷмӯи аҳодис аз шаш омадааст). Аммо Имом Муслим аз Анас (р) ҳадисеро нақл мекунад, ки Пайғамбари Худо (с) гуфтааст*: "Шаб маро фарзанде ба дунё омад ва ӯро ба номи ҷаддам Иброҳим номидам".* Аз ин аҳодис бармеояд, ки барои номгузорӣ мӯҳлати қатъӣ набуда, навзодро метавон дар рӯзи аввал ё ҳафтум ва ё рӯзи дигар баъд аз таваллуд ном ниҳод. Пайғамбар (с) ба фарзандон додани номҳои фариштаву пайғамбаронро авло಼ дониста, фармудаанд: *"Ба фарзандонатон номҳои паёмбаронро гузоред".* Дар ҳадиси дигар таъкид намудаанд: *"Номи маро ба фарзандонатон диҳед, аммо лақабамро на" (манзур лақаби "Абулқосим" - падари Қосим аст, ки онро баъди таваллуди писарашон Қосим гирифта буданд. Ҳадис аз Абунуайм нақл шудааст*). Ибни Умар ривоят мекунад, ки Пайғамбари Худо (с) гуфтаанд: *"Дӯстдоштатарин номҳо назди Худованд "Абдуллоҳ" (бандаи Худо) ва "Абдураҳмон" (бандаи Худои бахшоянда) мебошанд". (Ҳадис аз Имом Муслим (р)).* Аммо Пайғамбари Худо (с) бархе аз анвои номгузориро мамнӯъ намудаанд. Масалан, гузоштани номҳое, ки мӯҷиби коҳиши шаъну эътибори шахс ва мавриди истеҳзои мардум қарор гирифтани кас мегарданд, номҳое, ки ифодаи маъонии манфианд ва ғайра. Имом Тирмизӣ аз Оиша (р) ривоят намудаанд, ки Пайғамбар (с) номҳои ноҳинҷорро тағйир медоданд. Ибни Умар (р) нақл мекунад, ки духтари Умар (р) Осия (саркаш, беадаб) ном дошт ва Расули Худо (с) ба ӯ Ҷамила (зебо) ном ниҳод. Муҳаммад (с) додани асомии махсус ба зоти Худоро барои махлуқон мамнӯъ гардонидааст. Мефармоянд: *"Дар рӯзи Қиёмат ғазаби сахти Худовандро касе меорад, ки "Малик-ул-амлок" (яъне соҳиби ҳамаи мулку қаламравҳо) номаш бошад. Нест молике ба ҷуз Худованди таъоло".* Бар зами ин Расулаллоҳ (с) номҳоеро, ки мутеиятро ба ҷуз Худованд ифода мекунанд, манъ намудаанд. Зеро бандагӣ фақат бар Худованд равост. Мисли "Абдулкаъба" - бандаи Каъба, "Абдуррасул" - бандаи расул, "Абдуннабӣ" - бандаи набӣ ва ғайра. Додани беш аз як ном ба як фард имконпазир аст, аммо маҳдуд

шудан ба яке беҳтар аст, чунки Ҳазрати Расулуллоҳ (с) як ном доштанд.

Бояд тазаккур дод, ки ислом шарте нагузошта, ки номҳои мусулмонон ҳатман ба забони арабӣ бошанд, зеро мафоҳими "номҳои мусулмонӣ" ва "номҳои арабӣ" мутафовитанд. Номҳои мусулмонӣ, ки ағлабан ба забони арабиянд, ифодагари мафоҳиму маъонии марбут ба ислом ва асомии шахсияту муқаддасоту мавзеоти исломианд, аммо номҳое ба забони арабӣ ҳастанд, ки хилофи шаръи исломӣ мебошанд. Пас ислом номгузориро барои мусулмонон ба забони арабӣ маҳдуд нанамуда, шарташ он аст, ки ном ба ҳар забоне бошад, бояд зебо ва дорои маънии мусбӣ бошад.

Мардуми мо аксаран мусулмон буда, бастаи қавонину муқаррароти исломиянд ва номгузории афроди хешро тибқи дастуроти он анҷом медиҳанд. Аз ин рӯ, тибқи дастуроти ин дини пок ном ба арабӣ ё форсӣ ва ё забони дигаре бошад, ҳатман бояд дорои маънии мусбӣ ва хушоҳанг бошад. Шариати исломӣ номгузориро аз рӯи хурофоту бовариҳои қадимии хилофи он манъ намуда, инсонҳоро бо номи ашёву ҳайвону дигар махлуқоти мудҳиш, исмҳои дорои маънии баду фаҳш, ифодаи айбу нуқсонҳои ҷисмиву рӯҳӣ, таъбироти ҳавлангезу ҳазломез номидан раво намебинад.

Чунонки тазаккур додем, номгузорӣ бояд хилофи дастуроти шаръӣ набошад ва шарти дигар он аст, ки он бояд аз ҳудуди фарҳанги миллӣ низ берун наравад. Номҳои марбут ба адёни ғайр ва мардуми фарҳангашон бегонаро набояд пазируфт. Зеро номгузорӣ ҷузъе аз аҷзои фарҳанги миллӣ, нишондиҳандаи дараҷаи он аст ва соҳибони номҳо таҷассумгарон ва ҳомилони ин фарҳанг мебошанд. Насабсозӣ низ бояд дар қолаби миллӣ анҷом пазирад. Ниёгони мо ба изофаи пасванҳои "зода", "ӣ", "ён", "пур[1]", "духт[2]", "ниё"[3] ба номҳо насаб месохтанд, вале мутаассифона, имрӯзҳо ба мо дар қолаби фарҳанги бегона насаб

[1] Пур - писар
[2] Духт – ихтисор аз "духтар"
[3] Ниё – бобо, бобокалон

месозанд. Мо ҳамчун ворисони ниёгону ҳофизону ҳомилони фарҳанги эшон имрӯз бояд роҳу равиши бегонагонро канор бигузорему ба тариқи сохтаи онон роҳ равем.

Дар ин рисола намунаи чанде аз номҳои мардона ва занона бо таъйини мансубияти забонӣ ва баёни маънӣ фароҳам оварда шудааст, ки умед аст касеро дархур гардад.

Дар охир асомии Худованди мутаъол оварда шудааст, ки ин номҳо барои ҳар фарди мусулмон аҳамият дошта, тавассуташон Ӯро ёд кардану дархости дуову илтиҷо намудан барояш манфиати бузург дорад.

Номҳои мардона

Аббос - *(арабӣ).* عباس сахтгир, ҷиддӣ

Абубакр - *(арабӣ).* ابوبکر соҳиби фазлу хирад[4]

Абулфазл - *(арабӣ).* ابوالفضل соҳиби шаъну дониш

Абулхайр - *(арабӣ).* ابوالخیر накӯкор

Аваз - *(арабӣ).* عوض мукофот, ҳадя, тӯҳфа

Авранг - *(форсӣ).* اورنگ тахт, курсӣ

Адиб - *(арабӣ).* ادیب шоир, нависанда

Адҳам - *(арабӣ).* ادهم сиёҳ, тирагун; номи саҳобӣ

Аёз - *(арабӣ).* ایاز ҳушманд, доно

Азамат - *(арабӣ).* عظمت бузургӣ

Азиз - *(арабӣ).* عزیز гиромӣ, боқадр; порсо; ғолиб, зурдаст

Азим - *(арабӣ).* عظیم бузург, калон

Айнӣ - *(арабӣ).* عینی аслӣ, воқеӣ, ҳақиқӣ; мушаххас

Акбар - *(арабӣ).* اکبر кабир, бузург

Акмал - *(арабӣ).* اکمل мукаммал, комил

Акрам - *(арабӣ).* اکرم карим, сахӣ

Алӣ - *(арабӣ).* علی олӣ, баландмартаба

Алишер - *(арабӣ-форсӣ).* علی شیر кӯтоҳшуда аз "Алӣ шери Худо" [5]

Амин - *(арабӣ).* امین шахси мӯътамад; лақаби Муҳаммад (с)

Амир - *(арабӣ).* امیر шоҳ, ҳоким

Аммор - *(арабӣ).* امار супоришдиҳанда, дастурдиҳанда

Амон - *(арабӣ).* امان боамн, осуда

Анас - *(арабӣ).* انس хушмуомила; зиндадил, шодмон; номи саҳобӣ

Анбоз - *(форсӣ).* انباز шарик, рафиқ, ҳамдам, ҳамроз

Анвар - *(арабӣ).* انور бонур, мунаввар

Анис - *(арабӣ).* انیس дӯсти наздик, ҳамнишин

Анушервон - *(форсӣ).* انوشیروان рӯҳи ҷовидон; номи шоҳи одил

---

[4]«Абу" дар арабӣ маънои падарро дорад ва дар ибтидои чунин номҳо маҷозан соҳибият ва дорои ин гуна сифатҳо будани шахсро ифода менамояд. Инчунин, онро ба номи фарзанд ба шахс низ пайваста, лақаб медиҳанд. Масалан: "Абуалӣ" – падари Алӣ ё "Абумуслим" – падари Муслим ва ғ.

[5]Алиро (р) аз ҷиҳати шуҷоату ҷасораташ дар роҳи мубориза барои дин "Шери Худо" лақаб додаанд.

Ардашер - *(форсӣ).* اردشیر подшоҳи поку дурусткор
Армон - *(форсӣ).* ارمان умед, орзу
Аршад - *(арабӣ).* ارشد бузургтар, калонтар
Асад - *(арабӣ).* اسد шер
Асғар - *(арабӣ).* اصغر хурд, хурдтар, муқобили акбар
Аслам - *(арабӣ).* اسلم солимтар, саломаттар, дурусттар
Аслон - *(туркӣ).* اسلان бебок
Асо - *(арабӣ).* عصا чӯбдасте, ки ба он такя кунанд; дастгир, ёвар
Ато - *(арабӣ).* عطا ҳадя, тӯҳфа
Афзал - *(арабӣ).* افضل беҳтар, бартар
Афшин - *(форсӣ).* افشین ҳоким, амир
Аҳад - *(арабӣ).* احد ягона (сифати Худо)
Аҳмад - *(арабӣ).* احمد сутуда, ҳамдшуда; номи дигари Муҳаммад (с)
Аҳтам - *(арабӣ).* احتم сода; ҳатмӣ, лозим
Ашкон - *(форсӣ).* اشکان паҳлавон, неруманд
Ашраф - *(арабӣ).* اشرف шарифтарин, наҷиб
Аъзам - *(арабӣ).* اعظم бузургтарин
Аюб - *(арабӣ).* ایوب маҳзун; номи пайғамбар
Барзу - *(форсӣ).* برزو воло, олӣ
Басир - *(арабӣ).* بصیر бино; зирак, закӣ
Бахтиёр - *(форсӣ).* بختیار хушбахт, саодатманд
Баҳман - *(форсӣ).* بهمن некниҳод, некманиш; номи моҳи форсӣ
Баҳодур - *(форсӣ).* بهادر паҳлавон, ҷавонмард
Баҳром - *(форсӣ).* بهرام пирӯз; ситораи Миррих
Башир - *(арабӣ).* بشیر хушхабардиҳанда, муждарасон
Бедил - *(форсӣ).* بیدل ошиқ; тарсончак
Бежан - *(форсӣ).* بیژن шамшерзан, номи паҳлавон
Беҳбуд - (*форсӣ).* بهبود тандуруст, саломат; нек
Беҳзод - (форсӣ) بیهزاد некзод, беҳнажод
Беҳманиш - *(форсӣ).* بیهمنش соҳиби андеша ва хиради неку
Беҳном - (*форсӣ).* بهنام некном, хушном; шӯҳратдор
Беҳон - *(форсӣ).* بهان нек, хуб
Беҳруз - *(форсӣ).* بهروز саодатманд, хушрӯз, хушбахт

Билол - *(арабӣ).* بلال об, тарӣ; номи саҳобӣ
Бинёмин - *(арабӣ).* بنیامین писари дасти рост; номи пайғамбар
Боқӣ - *(арабӣ).* باقی поянда, пойдор, устувор
Боҳир - *(арабӣ).* باهر возеҳ, равшан, ошкор
Бузургмеҳр - *(форсӣ).* بزرگمهر ниҳоят меҳрубон, соҳибкиром
Бурдбор - *(форсӣ).* بردبار босабру тамкин
Бурҳон - *(арабӣ).* برهان далел, ҳуҷҷат, санад
Вазир - *(арабӣ).* وزیر мададгори наздик, ёрирасони содиқ
Вакил - *(арабӣ).* وکیل намоянда, гумошта; мудофеъ
Валӣ - *(арабӣ).* ولی дӯст, ёвар, мададгор
Валид - *(арабӣ).* ولید навзод, кӯдак
Варқа - *(арабӣ).* ورقه муниси маҷлис
Вафо - *(арабӣ).* وفا пойдорӣ дар аҳд, садоқат, муҳаббат
Ваҳҳоб - *(арабӣ).* وهاب бисёр бахшанда, босаховат (сифати Худо)
Войиз - *(арабӣ).* واعظ вазъгӯ, насиҳатгар, носеҳ
Воқиф - *(арабӣ).* واقف огоҳ, бохабар, хабардон; вақфкунанда
Восеъ - *(арабӣ).* واسع васеъ, фарох, паҳновар
Восил - *(арабӣ).* واصل васлшаванда, пайвастшаванда
Восит - *(арабӣ).* واسط роҳ, чора; миёнрав
Восиф - *(арабӣ).* واصف тавсифкунанда, ситоишкунанда
Вофиқ - *(арабӣ).* وافق комгор, муваффақ, комрон
Воҳид - *(арабӣ).* واحد ягона (сифати Худо)
Ғанӣ - *(арабӣ).* غنی сарватманд, доро, тавонгар (сифати Худо)
Гаршосп - *(форсӣ).* گرشاسپ номи шоҳ; дорандаи аспи лоғар
Ғаюр - *(арабӣ).* غیور далер, нотарс, боғайрат
Ғафур - *(арабӣ).*غفور бахшандаи гуноҳ, омурзанда (сифати Худо)
Ғаффор - *(арабӣ).* غفار бисёр бахшанда, авфкунанда (сифати Худо)
Гев - *(форсӣ).* گیو гӯё, суханкунанда; номи паҳлавони эронӣ
Ғиёс - *(арабӣ).* غیاث фарёдрас, додрас, ёрманд
Ғозӣ - *(арабӣ).* غازی ҷиҳодкунанда; ғизодиҳанда; қувватбахш
Ғойиб - *(арабӣ).* غائب аз назар пинҳон
Ғолиб - *(арабӣ).* غالب пирӯз, музаффар, ғалабакунанда
Гударз - *(форсӣ).* گودرز номи паҳлавон; навъи мурғи соҳилӣ

Дабир - *(арабӣ).* دبیر муншӣ, мирзо; муаллим, омӯзгор
Давлат - *(арабӣ).* دولت молу мулк, бахту саодат
Давлатманд - *(арабӣ-форсӣ).* دولتمند соҳиби бахту сарвату неъмат
Даврон - *(арабӣ).* دوران давр, рӯзгор, даҳр
Далер - *(форсӣ).* دلیر ҷасур, нотарс, диловар, шуҷоъ, шердил
Дарвеш - *(форсӣ).* درویش сӯфӣ, зоҳид; нодор, фурӯтан
Дидор - *(форсӣ).* دیدار мулоқот, вохӯрӣ; рӯй, чеҳра
Дилдор - *(форсӣ).* دلدار далер, боҷуръат, диловар
Диловар - *(форсӣ).*دلاور шуҷоъ, далер, ҷасур, баҳодур
Дилшод - *(форсӣ).* دلشاد дилхуш, хушҳол, хушнуд, шодмон
Диндор - *(арабӣ-форсӣ).* دیندار он ки ба дин эътиқод дорад, муъмин
Довуд - *(ибрӣ).* داود дӯстдор; номи пайғамбар
Додвар - *(форсӣ).* دادور додрас, додгар, одил
Додхудо - *(форсӣ).* دادخدا додаи Худо
Дониёл - *(арабӣ).* دانیال ҳадя ва дӯсти Худо; номи пайғамбар
Дониш - *(форсӣ).* دانش илм, маърифат, фарҳанг
Дориюш - *(форсӣ).* داریوش он ки дар ниҳодаш некӣ аст
Дороб - *(форсӣ).* داراب некандеш; карру фарр, шавкат
Доро - *(форсӣ).* دارا доранда, тавонгар; соҳиб, молик
Ёдгор - *(форсӣ).* یادگار нишонаи аз касе бозмонда
Ёвар - *(форсӣ).* یاور ёридиҳанда, мададгор, ёрирасон
Ёдовар - *(форсӣ).* یداور ба ёду хотироваранда
Ёр - *(форсӣ).* یار рафиқ, дӯст, ҷӯра
Ёсин - *(арабӣ).* یاسین номи сураи Қуръон
Ёсир - *(арабӣ).* یاسر хурд, сабук, саҳл; номи саҳобӣ
Ёмин - *(арабӣ).* یامن муборак, ҳуҷаста
Забир - *(арабӣ).* زبیر сахт, қавӣ, неруманд; номи саҳобӣ
Зайд - *(арабӣ).* زید афзоянда, фаровон; номи саҳобӣ
Закариё - *(ибрӣ).* زکریا ба ёд оварандаи Худо; номи пайғамбар
Закӣ - *(арабӣ).* ذکی закоеатманд, тезфаҳм, ҳушёр
Замон - *(арабӣ).* زمان вақт, ҳангом, айём, давр, аҳд
Замир - *(арабӣ).* ضمیر дил, қалб; ҷон; андеша
Зариф - *(арабӣ).* ضریف нозук, латиф, шӯхтабъ; зирак, доно

Зарир - *(форсӣ).* زریر дорандаи зиреҳи зарин
Зафар - *(арабӣ).* ضفر ғалаба, фатҳ, муваффақият, комёбӣ
Зиё - *(арабӣ).* ضیا нур, рӯшноӣ, равшанӣ
Зиёд - *(арабӣ).* زیاد бисёр, афзун, фаровон, беш
Зобит - *(арабӣ).* ضابط забткунанда; нигоҳдоранда; идоракунанда
Зоир - *(арабӣ).* زائر зиёраткунанда, ба дидорбинӣ раванда
Зоҳид - *(арабӣ).* زاهد порсо, парҳезкор
Зоҳир - *(арабӣ).* ظاهر ошкор, возеҳ, равшан, аён
Зубайд - *(арабӣ).* زبید аъто, бахшиш
Зубайр - *(арабӣ).* زبیر марди неруманд ва қавӣ; номи саҳобӣ
Зулқифл - *(арабӣ).* ذوالکفل қувват аз Худост; номи пайғамбар
Зулфиқор - *(арабӣ).*ذوالفقار номи шамшери Алӣ (р)
Иброҳим - *(арабӣ).* ابراهیم падари бузург; номи пайғамбар
Идрис - *(арабӣ).* ادریس омӯзанда, ҷаҳдкунанда; номи пайғамбар
Иззат - *(арабӣ).* عزت эҳтиром, ҳурмат, арҷмандӣ, азизӣ
Иззатманд - *(арабӣ).* عزتمند арҷманд, сазовори иззату эҳтиром
Икром - *(арабӣ).* اکرام ҳурмат, эҳтиром, иззат
Иқбол - *(арабӣ).* اقبال бахт, давлат, комёбӣ, толеъ
Илёс - *(арабӣ).* الیاس мӯъҷиза, кароматӣ Худо; номи пайғамбар
Илҳом - *(арабӣ).* الهام рағбати иҷрои коре, ангезае дар инсон
Имрон - *(арабӣ).* عمران ободонӣ; умри дарозбин; падари Марям
Ирфон - *(арабӣ).* عرفان дониш, маърифат
Иршод - *(арабӣ).* ارشاد нишон додани роҳи рост, раҳнамоӣ, ҳидоят
Искандар - *(юнонӣ).* اسکندر мудофеи шуҷоъ; шоҳи Юнони Қадим
Ислом - *(арабӣ).* اسلام имон овардан, мусулмон шудан
Исмат - *(арабӣ).* عصمت покдоманӣ, иффат, бегуноҳӣ
Исмоил - *(арабӣ).* اسماعیل номи пайғамбар, писари Иброҳим (а)
Исо - *(арабӣ).* عسی наҷотдиҳанда; номи пайғамбар
Исфандиёр - *(форсӣ).* اسفندیار офаридаи пок; номи паҳлавон
Исҳоқ - *(ибрӣ).* اسحاق хандон; номи пайғамбар
Ифтихор - *(арабӣ).* افتخار фахр, сарафрозӣ, сарбаландӣ
Ихтиёр - *(арабӣ).* اختیار интихоб кардан, ихтиёр кардан, майл
Кабир - *(арабӣ).* کبیر бузург, калон, азим, муаззам

Кайковус - *(форсӣ).* کیکاوس шоҳи одил; асил, наҷиб, номи шоҳ
Калим - *(арабӣ).* کلیم сухангӯ, гӯянда, ҳамсӯҳбат[6]
Камол - *(арабӣ).* کمال мукаммалӣ, пуррагӣ, рушд, тараққӣ
Карам - *(арабӣ).* کرم бахшиш ва саховат
Карим - *(арабӣ).* کریم босаховат, бахшандаи гуноҳ (сифати Худо).
Каюмарс - *(форсӣ).* کیومرث шоҳмард, номи шоҳи Эрони Қадим
Комёб - *(форсӣ).* کامیاب хушбахт, саодатманд, муваффақ
Кова - *(форсӣ).* کاوه огоҳкунанда, огоҳидиҳанда
Ковус - *(форсӣ).* کاوس одил, наҷиб, асил
Козим - *(арабӣ).* کاظم фурӯнишондаи хашму ғазаб, бурдбор
Комил - *(арабӣ).* کامل мукаммал, пурра, беайбу нуқсон
Комёр - *(форсӣ).* کامیار бахтиёр, комёб, баҳраманд
Комрон -*(форсӣ).* کامران ба муроду мақсад расида, хушбахт
Комраво - *(форсӣ).* کام روا комрон, хушбахт
Кошиф - *(арабӣ).* کاشف кашфкунанда, кушоянда
Куруш - *(форсӣ).* کوروش номи шоҳи Эрони Қадим
Кӯҳзод - *(форсӣ).* کوهزاد дар кӯҳистон таваллудшуда
Қадам - *(арабӣ).* قدم гом, ташриф, иқдом дар коре
Қайс - *(арабӣ).* قیس андоза; номи саҳобӣ
Қамар - *(арабӣ).* قمر моҳ, моҳтоб
Қандил - *(арабӣ).* قندیل шамъдон, чароғи овезон
Қаноат - *(арабӣ).* قناعت розӣ будан ба он чӣ ҳаст, ризомандӣ
Қаюм - *(арабӣ).* قیوم поянда, устувор, ҳомӣ (яке аз номҳои Худо)
Қиём - *(арабӣ).* قیام рост истодан, рост хестан
Қисмат - *(арабӣ).* قسمت ҳисса, насиб, баҳра, тақдир, сарнавишт
Қобил - *(арабӣ).* قابل пазиранда, қабулкунанда
Қоид - *(арабӣ).* قائد роҳнамо, роҳбар, пешво
Қоим - *(арабӣ).* قائم рост, устувор, истода, барпо
Қодир - *(арабӣ).* قادر тавоно, муқтадир, зурманд, соҳибқудрат
Қосим - *(арабӣ).* قاسم тақсимкунанда (яке аз номҳои Худо)
Қубод - *(форсӣ).* قباد донишманд; шоҳ, ҳоким, номи шоҳ

[6] Мусо (а) бо Худованд сухан мегуфт ва лақабаш Калимуллоҳ аст.

Қувват - *(арабӣ).* قوت қудрат, нерӯ, тавон, тоқат, мадор
Қуддус - *(арабӣ).* قدوس пок аз гуноҳон (яке аз номҳои Худо)
Қудрат - *(арабӣ).* قدرت нерӯ, иқтидор, қувва, тавоноӣ
Қурбон -*(арабӣ).* قربان чизе, ки барои ризои Худо садақа кунанд
Латиф - *(арабӣ).* لطيف нозук, зариф, дилкаш, дилпазир
Лоиқ - *(арабӣ).* لايق муносиб, сазовор, шоиста
Луқмон - *(арабӣ).* لقمان номи ҳаким, ки дар Қуръон зикр шудааст
Мавҷуд - *(арабӣ).* موجود бавуҷудомада, пайдобуда, офаридашуда
Мазид - *(арабӣ).* مزيد афзунӣ, зиёдӣ, афзоиш
Мақсад - *(арабӣ).* مقصد қасд, ирода, мурод, ният
Мақсуд - *(арабӣ).* مقصود талаб, мурод, мақсад
Малик - *(арабӣ).* ملك соҳиби мулк, шоҳ, подшоҳ, султон
Мамдуҳ - *(арабӣ).* ممدوح мадҳшаванда, писандида, нек
Маннон - *(арабӣ).* منّان бисёр миннатгузоранда (сифати Худо)
Мардон - *(форсӣ).* مردان далер, ҷасур, шуҷоъ
Мансур - *(арабӣ).* منصور нусратёфта, ғолиб, фирӯз
Манучеҳр - *(форсӣ).* منوچهر биҳиштрӯй; номи шоҳ
Масрур - *(арабӣ).* مسرور шодмон, шод, хурсанд, хушвақт
Мастур - *(арабӣ).* مستور пӯшида, покдоман, боиффат
Матин - *(арабӣ).* متين устувор, маҳкам (яке аз номҳои Худо)
Матлуб - *(арабӣ).* مطلوب хосташуда, талабкардашуда, дилхоҳ
Махсум - *(арабӣ).* مخسوم шакли вайроншудаи махдум, хуҷаин
Маҳбуб - *(арабӣ).* محبوب дӯстдошта, муҳаббатбаста
Маҳдӣ - *(арабӣ).* مهدى ҳадякунанда, эҳдокунанда; ҳидояткунанда
Маҳмуд - *(арабӣ).* محمود ҳамдшуда, ситудашуда, ситоишшуда
Маҳкам - *(арабӣ).* محكم сахт, устувор, қавӣ
Маҳфуз - *(арабӣ).* محفوظ таҳти ҳимоятбуда, муҳофизатшуда
Маҷид - *(арабӣ).* مجيد бошаъну шараф, олиқадр, баландмартаба
Машҳур - *(арабӣ).* مشهور шӯҳратёфта, номвар, маъруф, овозадор
Маъмун - *(арабӣ).* مأمون дар амонбуда, эмин аз хавфу хатар
Маъмур - *(арабӣ).* مأمور амршуда, фармонгирифта
Маъруф - *(арабӣ).* معروف машҳур, овозадор, эътирофшуда
Масъуд - *(арабӣ).* مسعود саодатманд, хушбахт

Маъсум - *(арабӣ).* معصوم бегуноҳ, гуноҳнакарда
Маъшуқ - *(арабӣ).* معشوق маҳбуб, дӯстдошта
Меҳмон - *(форсӣ).* مهمان оне ба хонаи касе омада, пазирой бинад
Меҳрафкан - *(форсӣ).* مهرافکن дӯстдор, бомеҳр
Меҳроб - *(арабӣ).* محراب тоқи даруни масҷид, ки имом истад
Меҳровар - *(форсӣ).* مهراور дӯстиварзанда, ибрози муҳаббаткунанда
Меҳрварз - *(форсӣ).* مهرورز меҳрафкан, бомуҳаббат
Меҳрубон - *(форсӣ).* مهربان – нигаҳбони меҳру муҳаббат
Меҳрон - *(форсӣ).* مهران дорандаи меҳр, меҳрубон
Меъроҷ - *(арабӣ).* معراج нардбон, зинапоя, болобарой[7]
Мизроб - *(арабӣ).* مضراب нохунак, захма[8]
Минҳоҷ - *(арабӣ).* منهاج роҳи рост ва васеъ, роҳи калон
Мир - *(арабӣ).* میر (*кӯтоҳшудаи* амир), ҳоким, раис
Мирзо – *(форсӣ).* میرزا (*кӯтоҳшудаи* амирзода) котиб, муншӣ, дабир
Молик - *(арабӣ).* مالك мулкдор, соҳиби мулку замин, хуҷаин
Моҳир - *(арабӣ).* ماهر бомаҳорат, устод
Муаззам - *(арабӣ).* معظم азим ва бузург донисташуда
Муаммар - *(арабӣ).* معمر дарозумр, куҳансол
Мубассир - *(арабӣ).* مبصر назаркунанда, бино, бобасират
Мубашшир - *(арабӣ).* مبشّر хушхабаррасон, муждарасон
Мубин - *(арабӣ).* مبین ошкоркунанда, равшанкунанда, возеҳ
Муборак - *(арабӣ).* مبارك ҳуҷаста, фархунда, нек, бахайр, табаррук
Мубориз - *(арабӣ).* مبارز муборизакунанда, ҷанганда, ҷанговар
Муваккил - *(арабӣ).* موکّل корсупоридашуда, гумошта, вакил
Муваффақ - *(арабӣ).* موفّق тавфиқёфта, комёбшуда, бамуродрасида
Муваҳҳид - *(арабӣ).* موحد ба Худои якто боваркунанда
Мудаббир - *(арабӣ).* مدبر ботадбир, чораҷӯ, ӯҳдабаро, идоракунанда
Музаффар - *(арабӣ).* مظفّر зафарёфта, пирӯз, зафарманд, ғолиб
Муин - *(арабӣ).* معین ёридиҳанда, мададгор, ионаткунанда
Мукаррам - *(арабӣ).* مکرم азиз, гиромӣ, бузургдошташуда

[7] Шаби 27-уми моҳи раҷаби соли қамарӣ, ки дар он Муҳаммад (с) бо Худованд мулоқот кардааст ва мусулмонон ин рӯзро ид (иди Раҷаб) мекунанд.
[8] Олатест, ки тавассути он асбобҳои ториро менавозанд.

Муқаддам - *арабӣ).* مقدم қаблӣ, пешин, авло, афзал, бартар
Муқбил - *(арабӣ).* مقبل соҳиби иқбол, хушбахт
Муқим - *(арабӣ).* مقيم сокин, истиқоматкунандаи доимӣ, таҳҷой
Мумтоз - *(арабӣ).* ممتاز баргузида, бартар, афзалиятдошта
Мунаввар - *(арабӣ).* منور пурнур, равшан, нуронӣ
Мунир - *(арабӣ).*منير нурпош, равшан, тобон, дурахшон
Муносиб - (*арабӣ).* مناسب мувофиқ, лоиқ, созгор, сазовор, шоиста
Мунсиф - *(арабӣ).* منصف боинсоф, бовиҷдон, боадолат
Муошир - *(арабӣ).* معاشر ҳамдам, ҳамсӯҳбат, ҳамнишин
Мурид - *(арабӣ).* مريد хоҳишманд, пайравикунанда, пайрав
Мурод - *(арабӣ).* مراد мақсад, талаб, хоҳиш, хоҳиш, орзу
Муртазо - *(арабӣ).* مرتضى розӣ, қаноатманд; лақабии Алӣ (р)
Мурувват - *(арабӣ).* مروت ҳимматбаландӣ, лутф, эҳсон, инсоф
Муршид - *(арабӣ).* مرشيد роҳнамо, пир, шайх
Мусавӣ - *(арабӣ).* موسوى мансуб ба Мӯсо (а), аз они Мӯсо
Мусаллам - *(арабӣ).* مسلم таслимшуда, сиҳату саломат, яқин
Муслеҳ - *(арабӣ).* مصلح салоҳкунанда, созишкунанда, хайрхоҳ
Муслим - *(арабӣ).* مسلم мусулмон, пайрави ислом
Мустафо - *(арабӣ).* مصطفى баргузида, мунтахаб[9]
Мусо - *(ибрӣ).* موسى наҷотёфта аз об, номи пайғамбар
Мутриб - *(арабӣ).* مطرب навозандаи асбоби мусиқӣ, сароянда
Муфаттеҳ - *(арабӣ).* مفتّح фатҳкунанда, кушоянда, бозкунанда
Муфарраҳ - *(арабӣ).* مفرح фараҳманд, шоду хурсанд
Муфохир - *(арабӣ).* مفاخر фахркунанда, ифтихоркунанда
Мухлис - *(арабӣ).* مخلص ихлосманд, эътиқодманд, дӯстдор, содиқ
Муҷиб - *(арабӣ).* مجيب ҷавобдиҳанда, посухгӯянда
Муҷтаҳид - *(арабӣ).* مجتهد кӯшанда, ҷидду ҷаҳдкунанда
Мушовир - *(арабӣ).* مشاور машваратдиҳанда, маслиҳатдиҳанда
Мушарраф - *(арабӣ).* مشرف шарафёфта, сарфарозшуда, ноилгашта
Муяссар - *(арабӣ).* ميسر бадастоварда, фароҳамомада, дастрасшуда
Мушфиқ - *(арабӣ).* مشفق бошафқат, шафиқ, меҳрубон, ғамхор

[9] Яке аз номҳои Муҳаммад (с)

Мунис - *(арабӣ).* مونس унсгиранда, дӯсти наздик, ҳамнишин
Мухтор - (*арабӣ).* مختار соҳибихтиёр, ихтиёрдор
Муҳаммад - *(арабӣ).* محمد ҳамдшуда, сутудашуда, номи паямбар (с)
Муҳаққиқ - *(арабӣ).* محقق таҳқиқгар, пажӯҳишгар, тадқиқкунанда
Муҳиб - *(арабӣ).* محب ҳабиб, дӯстдор, дӯсти меҳрубон
Муҳофиз - *(арабӣ).* محافظ ҳифзкунанда, мудофеъ, нигаҳбон
Муъмин - *(арабӣ).* مؤمن боимон, имондор, диндор
Набӣ - *(арабӣ).* نبی пайғамбар, паёмбари Худо
Наврӯз - *(форсӣ).* نوروز рӯзи аввали солшумории шамсӣ
Навфал - *(арабӣ).* نوفل дарё, баҳр; номи саҳобӣ
Надим - *(арабӣ).* ندیم ҳамнишини бузургон, ҳамсӯҳбат, ҳамдам
Назар - *(арабӣ).* نظر нигоҳ, дид; мулоҳиза, ақида
Назир - *(арабӣ).* نظیر мисл, монанд; огоҳкунанда
Назиф - *(арабӣ).* نظیف покиза, тоза, нозук, зариф
Назрӣ - *(арабӣ).* نذر мансуб ба назр (садақа, қурбонӣ); аҳд, паймон
Наим - *(арабӣ).* نعیم неъмат, нозу неъмат, тавонгарӣ
Намоз - *(форсӣ).* نماز сар хам кардан барои саҷда, дуову ибодат
Наримон - *(форсӣ).* نریمان паҳлавон, диловар
Носеҳ - *(арабӣ).* ناصیح панддиҳанда, насиҳатгар, пандеҳ
Насиб - *(арабӣ).* نصیب қисмат, сарнавишт; ҳисса; олинажод
Насим - *(арабӣ).* نسیم боди форами саҳаргоҳ, боди нарм
Наср - *(арабӣ).* نصر ёрӣ, мадад, ғалаба, зафар, нусрат
Нафис - *(арабӣ).* نفیس латиф, марғуб, нозук, дилписанд
Наҷиб - *(арабӣ).* نجیب асил, шариф, асилзода, бузургзода, гиромӣ
Некном - *(форсӣ).* نیك نام касе, ки номаш ба некӣ машҳур аст
Некпай - *(форсӣ).* نیکپی хушқадам, бахосият
Некрой - *(форсӣ).* نیکرای дурусттадбир, некандеш, оқил
Некбахт - *(форсӣ).* نیکبخت хушбахт, бахтёр, саодатманд
Некруз - *(форсӣ).* نیکروز он ки рӯзгори хуб дорад, хушбахт
Некбин - *(форсӣ).* نیکبین хайрхоҳ, некхоҳ, некандеш
Некдил - *(форсӣ).* نیکدل нектабиат, хайрхоҳ
Некзот - *(форсӣ).* نیکذات хушзот, наҷиб, асилзода
Некқадам - *(форсӣ).* نیکقدم некпай, қадами бахайр ва бахосият

Некандеш - *(форсӣ).* نیکندیش некрой, некният, хайрхоҳ, хайрандеш
Некманиш - *(форсӣ).* نیکمنیش хушхӯ, нектабиат, хушхулқ
Некмард - *(форсӣ).* نیکمر марди некӯкор, марди хайрхоҳ
Неъмат - *(арабӣ).* نعمت ризқу рӯзӣ, бахшоиш, эҳсон, фароғат
Ниёз - *(форсӣ).* نیاز ҳоҷат, эҳтиёҷ, майлу хоҳиш, илтимос, дархост
Низом - *(арабӣ).* نظام тартиб, равиш, сохтор
Нодир - *(арабӣ).* نادر камчин, камёб, ягона, беназир, беҳамто
Нозим - *(арабӣ).* ناظم ба назму тартибоваранда, танзимгар; шоир
Нозир - *(арабӣ).* ناظر назаркунанда, нигоҳкунанда, бозрас
Ноил - *(арабӣ).* نائل ба муроду мақсад расида, муваффақшуда
Носеҳ - *(арабӣ).* ناصیح насиҳатгар, панддиҳанда
Носир - *(арабӣ).* ناصر нусратдиҳанда, ёридиҳанда, мададгор
Нурӣ - *(арабӣ).* نوری бонуру зиё, нурафшон, гармчеҳра
Нуронӣ - *(арабӣ).* نورانی пурнур, тобон, мунаввар, ситорагарм
Нусрат - *(арабӣ).* نصرت ёрӣ, ёрмандӣ, мадад; зафар, ғалаба, пирӯзӣ
Нӯҳ - *(арабӣ).* نوح оромбахш, таскиндиҳанда; номи пайғамбар
Нӯъмон - *(арабӣ).* نعمان соҳиби неъмат; номи саҳобӣ[10]
Обид - *(арабӣ).* عابد ибодаткунанда, худоҷӯй, зоҳид
Одил - *(арабӣ).* عادل боадолат, боинсоф
Одина - *(арабӣ).* آدینه рӯзи ҷумъа
Озод - *(форсӣ).* آزاد раҳошуда, раҳида, новобаста, фориғ, вораста
Оқил - *(арабӣ).* عاقل боақл, хирадманд, доно, бофаҳму идрок
Оламгир - *(форсӣ).* عالمگیر шӯҳратёфта, хеле машҳур, ҷаҳонгир
Оламафрӯз - *(арабӣ-форсӣ).* عالمفروز офтоб, хуршед, меҳр
Олим - *(арабӣ).* عالم соҳиби илм, донишманд, доно
Ораз - *(арабӣ).* عارض рухсора, ду бари рӯй, рӯй, чеҳра
Орзу - *(форсӣ).* آرزو хоҳиш, майл, умед, армон, ҳавас, иштиёқ
Ориён - *(форсӣ).* آریان аз нажоди ориёӣ; пок
Ориф - *(арабӣ).* عارف огоҳ, воқиф, доно, шиносанда, порсо
Осим - *(арабӣ).* عاصم нигоҳдоранда, боздоранда (аз хато)
Осиф - *(арабӣ).* عاثف пасрав, тобеъ

[10] Номи Имом Абуҳанифа (р)

Паймон - *(форсӣ).* پیمان аҳд, шарт, қавлу қарор; андоза; пайванд
Пайрав - *(форсӣ).* پیرو аз қафо ё бо роҳи касе раванда
Парвин - *(форсӣ).* پروین маҷмӯи ситораҳои бурҷи Савр, Сурайё
Партав - *(форсӣ).* پرتو шуоъ, акс, фурӯғ, нур, шӯъла
Парвиз - *(форсӣ).* پرویز пирӯз, музаффар, мансур
Пидром - *(форсӣ).* پدرام некӯ, хуҷаста, ороста
Покмард - *(форсӣ).* پاکمرد марди росткор, некмард, нектабиат
Покмеҳр - *(форсӣ).* پاکمهر дорои меҳру муҳаббати содиқона
Покнажод - *(форсӣ).* پاکنژاد нажодаш асил, асилзода
Покрой - *(форсӣ).* پاکرای некраъй, соҳиброй, некандеш, доно
Пурдил - *(форсӣ).* پردل нотарс, далер, диловар, ҷасур
Пурсафо - *(форсӣ).* پرصفا поку тоза, равшан, беғаш, рӯҳафзо
Порсо - *(форсӣ).* پارسا парҳезкор, пок, худотарс
Пуртавон - *(форсӣ).* پرتوان тавоно, муқтадир, дорои қудрати зиёд
Пурфараҳ - *(форсӣ).* پرفرح шоду хурсанд, хурсандибахш, пурсурур
Пулод - *(форсӣ).* پولاد филизи бисёр мустаҳкам; сахт, устувор
Пӯё - *(форсӣ).* پویا пажӯҳишкунанда, ҷӯянда, ҷустуҷӯ
Рабеъ - (*арабӣ).* ربیع баҳор, баҳорон
Равшан - *(форсӣ).* روشن мунаввар, тобон, дурахшон, возеҳ
Равшандил - *(форсӣ).* روشندل покдил, доно, дилогоҳ, огоҳ
Раззоқ - *(арабӣ).* رزاق ризқдиҳанда (яке аз номҳои Худо)
Разӣ - *(арабӣ).* رضی ризоманд, розӣ, мамнун, хушнуд
Рамзӣ - *(арабӣ).* رمزی рамзнок, бо рамзу ишора
Расим - *(арабӣ).* رسیم қадамгузор, тезрав, тезҳаракат; номи саҳобӣ
Рафеъ - *(арабӣ).* رفیع баланд, олӣ, афрошта, боаҳамият, арзишманд
Расо - *(арабӣ).* رسا ба воя расида, пурра, комил, тамом
Расул - *(арабӣ).* رسول фиристода, қосид, пайғамбар, набӣ
Рафиқ - *(арабӣ).* رفیق дӯст, ҳамдам, ҳамнишин
Рахшон - *(форсӣ).* رخشان рахшанда, дурахшанда, тобон
Раҳмат - *(арабӣ).* رحمت меҳрубонӣ, шафқат, бахшиш, афв, таҳсин
Рашод - *(арабӣ).* رشاد бо роҳи рост рафтан, ростӣ, росткорӣ
Рауф - *(арабӣ).* رئف меҳрубон, бомеҳр, олиҳиммат (сифати Худо)
Раҳим - *(арабӣ).* رحیم меҳрубон, раҳмкунанда (сифати Худо)

Раҳмон -*(арабӣ).* رحمان бахшоянда, раҳмкунанда (сифати Худо)
Раҷаб - *(арабӣ).* رجب моҳи ҳафтуми солшумории қамарии ҳиҷрӣ
Рашид - *(арабӣ).* رشيد бо роҳи рост раванда, ба рушд расида; далер
Ризвон - *(арабӣ).* رضوان хушнудӣ, хурсандӣ, ризомандӣ, биҳишт
Ризо - *(арабӣ).* رضا хушнуд, хурсанд, розӣ, қаноатманд
Розиқ - *(арабӣ).* رازق ризқу рӯзидиҳанда (сифати Худо)
Роғиб - *(арабӣ).* راغب моил, хоҳон, толиб, рағбатдор (ба ягон чиз)
Ромин - *(форсӣ).* رامين шахси орому боадаб, шод, хурсанд
Ромиш - *(форсӣ).* رامش оромӣ, роҳат, шодӣ, лаззат, суруд, нағма
Роҳил - *(арабӣ).* راحل сафаркунанда, серҳаракат, чолок
Роҳнамун - *(форсӣ).* راهنمون роҳнамо, роҳбар, роҳнамой
Роҳнамо(й) - *(форсӣ).* راهنما(ى) роҳнишондиҳанда, роҳбар, пешво
Рустам - *(форсӣ).* رستم далер, шуҷоъ, номи паҳлавон
Рӯзбеҳ - *(форсӣ).* روزبيه некрӯз, хушбахт, рӯз ба рӯз беҳтар шудан
Рӯзадор -*(форсӣ).* روزه دار он ки рӯза гирифтааст
Рӯзафзун - *(форсӣ).* روزافزون рӯз ба рӯз зиёдшаванда, мудом афзоянда
Сабеҳ - *(арабӣ).* صبيح зебо, хушрӯй
Саббоҳ - *(арабӣ).* سباح шиновар, бисёр шинокунанда, киштирон
Саббор - *(арабӣ).* صبار пурсабр, бурдбор
Сабур - *(арабӣ).* صبور сабркунанда, тобовар, пуртоқат
Садод - *(арабӣ).* سداد ростӣ, дурустӣ, адолат
Садр - *(арабӣ).* صدر сина, пешгоҳ, марказ, раис, сардор, пешво
Саддом - *(арабӣ).* صدام монеъшаванда, муқобилаткунанда
Саъид - *(арабӣ).* سعيد саодатманд, хушбахт, бахтиёр
Сайид - *(арабӣ).* سيد аз насли Муҳаммад (с) буда; бузург, пешво
Сайидаброр - *(арабӣ).* سيدبرار пешвои тақводорону парҳезгорон[11]
Сайидакобир - *(арабӣ).* سيدكابر бузурги кабирон, пешвои бузургон
Сайидаҳрор - *(арабӣ).* سيدحرار пешвои озодагон, раиси озодбудагон
Сайидансор - *(арабӣ).* سيدنصار сардори ёварон, пешрави пайравон
Сайидасҳоб - *(арабӣ).* سيدصحاب сарвари саҳобагон, садри ҳамсӯҳбатон

[11] Ин номҳоро одатан бе “сайид” чун “аброр - тақводорон”, “акобир - кабирон”, “аҳрор - озодагон”, “ансор – мададгорон”, “асҳоб – ҳамсӯҳбатон” мегузоранд, ки нодуруст аст, зеро шакли ҷамъанд ва шахсро бо шакли ҷамъ номидан муносиб набошад.

Сайф - *(арабӣ).* سيف шамшер
Сайёф - *(арабӣ).* سياف шамшерзан
Салаф - *(арабӣ).* سلف аҷдод, пешинагон, гузаштагон
Салом - *(арабӣ).* سلام сулҳ, амну амон; дуруд, таҳният
Салим - *(арабӣ).* سليم солим, саломат, сиҳҳат
Салмон - *(арабӣ).* سلمان солим, беғам; ном саҳобӣ
Салоҳ - *(арабӣ).* صلاح хайр, некӣ, сулҳ, дӯстӣ
Самад - *(арабӣ).* صمد поянда, ҳамеша, ҷовид (сифати Худо)
Самеъ - *(арабӣ).* سميع шунаванда, гӯшкунанда; доно, зирак
Самир - *(арабӣ).* صمير ҳамсӯҳбат, ҳамнишин
Сангин - *(форсӣ).* سنگين вазнин, бовиқор, ботамкин, вазнин
Сано - *(арабӣ).* ثنا мадҳ, таҳсин, ситоиш
Санӣ - *(арабӣ).* سنى баланд, олӣ, баландмартаба, олиҷоҳ
Сарамард - *(форсӣ).* سره مرد марди нек, марди боақлу зирак
Сармад - *(форсӣ).* سرمد ҳамеша, пайваста, доим
Сарбаланд - *(форсӣ).* سربلند сарафроз, ифтихорманд
Сарвар - *(форсӣ).* سرور сардор, пешво, бузурги қавм
Сардор - *(форсӣ).* سردار раис, роҳбар, саркарда
Сарир - *(арабӣ).* سرير ҷойгоҳ, бистар, тахт; маснад; зебо, дилписанд
Сайёр - *(арабӣ).* سيار сайркунанда, гарданда, аз ҷое ба ҷое кӯчанда
Саркор - *(форсӣ).* سركار оғозгари коре, нозир, корфармо
Сарфароз - *(форсӣ).* سرفراز сарболо, сарбаланд, боифтихор
Саттор - *(арабӣ).* ستّار пӯшанда, пӯшандаи айбҳо (сифати Худо)
Сафар - *(арабӣ).* سفر мусофират, صفر моҳи солшумории ҳиҷрӣ
Сафдар - *(арабӣ-форсӣ).* صفدر сафшикан, шикофандаи сафи душман
Сафо - *(арабӣ).* صفا покӣ, равшанӣ, шодмонӣ, равнақ, осоиш
Сахӣ - *(арабӣ).* سخى саховатманд, кушодадаст, ҷавонмард
Саъд - *(арабӣ).* سعد бахосият, муборак, хуҷаста, бахтовар
Саъдӣ - *(арабӣ).* سعدى хушбахтӣ, муборакӣ, хуҷаста, муборак
Сиддиқ - *(арабӣ).* صديق марди ростгӯй, садоқатманд, боваркунанда[12]
Сиёвуш – *(форсӣ).* سياوش дорандаи аспи нари сиёҳ

[12] Лақаби Юсуф (а) писари Яъқуб (а) ва Абубакр (р) халифаи аввалини муслимин.

Сино - *(арабӣ).* سینا сӯрохкунанда; падари Абуалӣ - олими машҳур
Сироҷ - *(арабӣ).* سراج муарраби чароғ, чароғ, шамъ
Собир - *(арабӣ).* صابر сабркунанда, батоқат, бобардошт, шикебо
Собит - *(арабӣ).* ثابت устувор, пойдор, барқароршуда; исботёфта
Содиқ - *(арабӣ).* صادق ростгӯй, росткор, самимӣ
Содир - *(арабӣ).* صادر берунбароянда, рӯйдода, воқеъгардида
Соим - *(арабӣ).* صایم он ки рӯза гирад, рӯзадор, ботақво
Солим - *(арабӣ).* سالم сиҳат, саломат, тандуруст, дуруст, беайб
Солеҳ - *(арабӣ).* صالح покдил, покдоман, парҳезгор, нек, некӯкор
Солор - *(арабӣ).* سالار сардор, бузурги қавм, пешво
Сом - *(форсӣ).* سام симу зар; писари Нӯҳ (а); номи бобои Рӯстам
Сомон - *(форсӣ).* سامان тартиб, интизом; молу мулк; макон
Сорбон - *(форсӣ).* ساربان галабони шутурҳо, шутурбон
Сосон - *(форсӣ).* ساسان арҷманд, маҳбуб, шӯҳратдор
Соҳиб - *(арабӣ).* صاحب дорандаи чизе, молик
Соҷид - *(арабӣ).* ساجد саҷдакунанда, намозгузор
Сулаймон - *(арабӣ).* سلیمان сулҳхоҳ, эмин; номи пайғамбар
Султон - *(арабӣ).* سلطان ҳоким, фармонраво, подшоҳ
Суннат - *(арабӣ).* سنت роҳ, равиш, одат, урф, расм, қоида
Сурен - *(форсӣ).* سورن паҳлавон, далер, тавоно
Сӯфӣ - *(арабӣ).* صوفی пайрави тариқати тасаввуф, порсо
Сӯҳроб - *(форсӣ).* سهراب дурахшонрӯй, пурҷило; номи паҳлавон
Табаррук - *(арабӣ).* تبرّك муборак, бобаракат; ҳадя, тӯҳфа
Таваккал - *(арабӣ).* توکّل умед бастан, эътимод кардан
Тавфиқ - *(арабӣ).* توفیق муваффақият, бахт, комёбӣ
Тайиб - *(арабӣ).* طیب нек, хуб, хушнамо, дилписанд
Талаб - *(арабӣ).* طلب пурсидану хостани чизе, дархост, ҷустуҷӯ
Таҳамтан - *(форсӣ).* تهمتن пурзӯр, тануманд, лақаби Рустам
Таҳмурас - *(форсӣ).* طهمورث шоҳи шуҷоъ, шоҳи эронӣ
Темур - *(туркӣ).* تیمور пулод; номи шоҳи бузург
Тоир - *(арабӣ).* طایر/طائر парвозкунанда, паранда, мурғ
Толиб - *(арабӣ).* طالب хоҳон, хоҳишманд, талабкунанда, талабгор
Ториқ - *(арабӣ).* طارق ситораи субҳ, номи саҳобӣ

Тоҳир - *(арабӣ).* طاهر пок, тоза, покиза, покӣ
Турач - *(форсӣ).* تورج пирӯз, тавоно, пурзур
Убайд - *(арабӣ).* عبید шакли тасғири абд, ғуломи хурд
Узайр - *(арабӣ).* عزیر номи пайғамбар
Умар - *(арабӣ).* عمر зиянда, бо иззату обрӯ; номи халифаи ислом
Умед - *(форсӣ).* امید чашмдошт, интизор, таваққӯъ; эътимод, боварӣ
Усмон - *(арабӣ).* عثمان номи халифаи сеюми ислом
Усома - *(арабӣ).* اسامه шер, асад
Файёз - *(арабӣ).* فیاض файздиҳанда, бисёр бахшанда (сифати Худо)
Файз - *(арабӣ).* فیض бахшиш, ато, баракат
Фараҳ - *(арабӣ).* فرح шодӣ, хурсандӣ, фарвонӣ, фирӯзӣ
Фарзом - *(форсӣ).* فرزام сазовор, шоиста, лоиқ
Фарзон - *(форсӣ).* فرزان оқил, донишманд, ҳаким
Фарзин - *(форсӣ).* فرزین меҳрварз; сазовор; огоҳ
Фарид - *(арабӣ).* فرید ягона, якто, бемисл, бемонанд
Фаридун - *(форсӣ).* فریدون офариниши нек, номи шоҳи Эрон
Фароз - *(форсӣ).* فراز боло будан, баландӣ
Фаромурз - *(форсӣ).* فرامرز омурзандаи душман
Фаррух - *(форсӣ).* فرّخ некӯ, зебо, хуҷаста, фархунда
Фаррухрӯз - *(форсӣ).* فرخ روز хушбахт, хушҳол, саодатманд
Фарҳат - *(форсӣ).* فرهت шаъну шараф, шукӯҳмандӣ
Фарҳод - *(форсӣ).* فرهاد ёридиҳанда, номи паҳлавони неруманд
Фаршед - *(форсӣ).* فرشید бошукӯҳу шавкат; мунаввар, бо нуру зиё
Фаттоҳ - *(арабӣ).* فتّاح фотеҳ, кушоянда, коркушо (сифати Худованд)
Фаҳим - *(арабӣ).* فهم бозеҳн, олим, бофаҳм
Фирдавс - *(арабӣ).* فردوس боғ, боғи хушу хуррам; биҳишт, ҷаннат
Фируз - *(форсӣ).* فیروز комёб, муваффақ; ғолиб, музаффар; муборак
Фозил - *(арабӣ).* فاضل соҳиби фазилат; донишманд, доно
Фоиқ - *(арабӣ).* فائق беҳтарин, баргузидатарин; ғолиб, забардаст
Форуқ - *(арабӣ).* فارق аз ҳам ҷудокунанда, фарқкунандаи неку бад[13]
Фотеҳ - *(арабӣ).* فاتح фатҳкунанда, кушоянда, ғолиб, зафарёб

[13] Лақаби Умар (р) халифаи дуввуми муслимин аст.

Фурқат - *(арабӣ).* فرقت ҷудоӣ, дурӣ, фироқ, ҳиҷрон
Фурӯтан - *(форсӣ).* فروتن хоксор, шикастанафс, бетакаббур
Хабир - *(арабӣ).* خبير огоҳ, хабардор, кордон (яке аз номҳои Худо)
Хайём - *(арабӣ).* خيام устои хаймадӯз, хаймасоз, чодирдӯз
Халил - *(арабӣ).* خليل дӯст, дӯсти меҳрубон, дусти наздик
Хаттоб - *(арабӣ).* خطاب хитобкунанда, баёнкунанда
Хизр - *(арабӣ).* خضر сабзазор; номи яке аз пайғамбарони илоҳӣ
Холид - *(арабӣ).* خالد ҷовид, доимӣ, намиранда, боқӣ
Холиқ - *(арабӣ).* خالق халққунанда, офаринанда (сифати Худованд)
Холис - *(арабӣ).* خالص беомезиш, беолоиш, беғаш, соф, пок, сара
Хоҷа - *(арабӣ).* خواجه соҳиб, хӯҷаин, мансуб ба насли хоҷагон
Худогӯй - *(форсӣ).* خداگوى Худоро зикркунанда
Худоҷӯй - *(форсӣ).* خداجوى мӯътақид, диндор, мӯъмин
Худоёр - *(форсӣ).* خدايار дӯсти Худо, худопараст
Худойдод - *(форсӣ).* خدايداد худодода, фитрӣ, модарзод
Хуррам - *(форсӣ).* خرم шод, хурсанд, хандон, босафо
Хуршед - *(форсӣ).* خورشيد офтоб, меҳр, шамс, равшанӣ
Хусрав - *(форсӣ).* خسرو некном; шоҳ, подшоҳ
Хушбахт - *(форсӣ).* خوش بخت некбахт, саодатманд
Хушдил - *(форсӣ).* خوشدل шодмон, хурсанд, масрур
Хушнуд - *(форсӣ).* خوشنود шод, шодмон, хурсанд, мамнун, розӣ
Хушруз - *(форсӣ).* خوشروز хушбахт, осудаҳол
Ҳабиб - *(арабӣ).* حبيب дӯстдошта, дӯстдор, маъшуқ, маҳбуб
Ҳайдар - *(арабӣ).* حيدر шер; лақаби Ҳазрати Алӣ (р)
Ҳаким - *(арабӣ).* حكيم хирадманд, донишманд; табиб, пизишк
Ҳалим - *(арабӣ).* حليم одами нармдил, хушхулқ
Ҳамза - *(арабӣ).* حمزه номи амаки Муҳаммад (с), яке аз саҳоба
Ҳамид - *(арабӣ).* حميد писандида, хуб, нек, сутуда
Ҳамдам - *(форсӣ).* همدم ҳамнафас, дӯсти бисёр наздик, ҳамнишин
Ҳамроз - *(форсӣ).* همراز нафаре, ки ба ӯ рози дил гӯянд
Ҳанбал - *(арабӣ).* حنبل номи имоми бузург

Ҳаниф - *(арабӣ).* حنیف дар ақидаи худ пойдор, устувор, ҳақиқӣ[14]
Ҳасан - *(арабӣ).* حسن зебо, некӯ, хуб; номи набераи Муҳаммад (с)
Ҳасиб - *(арабӣ).* حسیب ҳисобкунанда, соҳиби ҳасаб, бузургвор
Ҳикмат - *(арабӣ).* حکمت илм, дониш, хирад, фазилат, панд, андарз
Ҳилол - *(арабӣ).* هلال моҳи нав
Ҳиммат - *(арабӣ).* همت азми қавӣ, ҷаҳд, саховат, ҷавонмардӣ
Ҳишом - *(арабӣ).* هشام олиҳиммат, ҷавонмард; номи чанд саҳоба
Ҳобил - *(арабӣ).* هابیل бухор, маҳзун; номи писари Одам (а)
Ҳодӣ - *(арабӣ).* هادی роҳнишондиҳанда, роҳнамо, ҳидояткунанда
Ҳом - *(арабӣ).* حام муҳофизаткунанда; писари Нӯҳи пайғамбар (а)
Ҳомид - *(арабӣ).* حامد шукркунанда, ситоишгар, санохон
Ҳоҷиб - *(арабӣ).* حاجب дарбон, пардадор
Ҳорун - *(ибрӣ).* هارون мунаввар, равшан; бародари Мусо (а)
Ҳотам - *(арабӣ).* حاتم саховатманд, сахӣ, накӯкор, ҷавонмард[15]
Ҳотиф - *(арабӣ).* هاتف овоздиҳанда аз ғайб, ҷеғзананда, нидокунанда
Ҳофиз - *(арабӣ).* حافظ ҳифзкунанда, каси Қуръонро азёдкарда
Ҳошим - *(арабӣ).* هاشم ноншикан, тақсимгари молиёт[16]
Ҳувайдо - *(форсӣ).* هویدا равшан, зоҳир, ошкор, намоён, аён
Ҳуд - *(арабӣ).* هود номи пайғамбар
Ҳумоюн - *(арабӣ).* همایون муборак, фархунда, хуш
Ҳусайн - *(арабӣ).* حسین хуб, накӯ, зебо; набераи Муҳаммад (с)
Ҳушанг - *(форсӣ).*هوشنگ боҳушу ақлу хирад; номи шоҳ
Ҷаббор - *(арабӣ).* جبار соҳиби қудрату тавоноӣ (сифати Худо)
Ҷавод - *(арабӣ).* جواد сахӣ, саховатманд, ҷавонмард
Ҷалил - *(арабӣ).* جلیل бузург, азим, мӯҳтарам
Ҷалол - *(арабӣ).* جلال бузургворӣ, иззат, ҷоҳу ҷалол, мартаба
Ҷамил - *(арабӣ).* جمیل хушрӯй, зебо, соҳибҷамол, некӯсурат
Ҷамол - *(арабӣ).* جمال хушрӯӣ, зебоӣ, ҳусн, хубии сурат ва сират
Ҷамшед - *(форсӣ).* جمشید равшан, дурахшон, номи шоҳ
Ҷасур - *(арабӣ).* جسور далер, шуҷоъ, нотарс, пурдил

[14] Лақаби Иброҳим (а) аст.
[15] Номи шахсе аз қабилаи Тайи араб, ки дар саховату бахшиш машҳур будааст.
[16] Номи бобои Муҳаммад (с).

Ҷаҳонгир - *(форсӣ).* جهانگیر тасхиркунандаи ҷаҳон, фотеҳ, машҳур
Ҷаъфар - *(арабӣ).* جعفر ҷӯй, рӯд; зари холис; номи гули хушбӯй
Ҷобир - *(арабӣ).* جابر ҷабркунанда, ситамгар
Ҷовид - *(арабӣ).* جاوید абадӣ, ҳамеша, доимӣ, мудом, доимо
Шафқат - *(арабӣ).* شفقت меҳрубонӣ, дилсӯзӣ, раҳмдилӣ
Шайдо - *(форсӣ).* شیدا ошуфта, шефта, мафтун, ошиқ
Шайх - *(арабӣ).* شیخ олим, донишманд; пешвои рӯҳонӣ, пир
Шамс - *(арабӣ).* شمس офтоб, хуршед, меҳр
Шамшод - *(форсӣ).* شمشاد дарахти ҳамешасабз, хушқомат, хушандом
Шараф - *(арабӣ).* شرف обрӯ, номус, шаън, ифтихор, бузургӣ
Шариф - *(арабӣ).* شریف асил, наҷиб, бошараф, пок, муқаддас
Шафеъ - *(арабӣ).* شفیع шафоаткунанда, восита
Шафиқ - *(арабӣ).* شفیق меҳрубон, дилсӯз
Шаҳбоз - *(форсӣ).* شهباز шоҳини султонӣ, уқоб
Шаҳир - *(арабӣ).* شهیر маъруф, машҳур, номдор
Шаҳзод - *(форсӣ).* شهزاد фарзанди шоҳ, шоҳзода
Шоҳид - *(арабӣ).* شاهد гувоҳ, шоҳид будан, шаҳодат
Шаҳоб - *(арабӣ).* شهاب шӯъла, ситораи дурахшони паррон[17]
Шаҳриёр - *(форсӣ).* شهریار подшоҳ, шоҳ; ёридиҳандаи шаҳр
Шаҳром - *(форсӣ).* شهرام муодили форсии Микоил, фаришта
Шаъбон - *(арабӣ).* شعبان моҳи ҳаштуми солшумории қамарии ҳиҷрӣ
Шер - *(форсӣ).* شیر далер, ҷасур, диловар
Шерафкан - *(форсӣ).* شیرافکن пурзӯр, қавибозу, далер
Шерваш - *(форсӣ).* شیروش шермонанд, шерфаш
Шерзод - *(форсӣ).* شیرزاد далер, нотарс, бебок, ҷасур, диловар
Шердил - *(форсӣ).* شیر دل далер, нотарс, бебок
Шерамард - *(форсӣ).* شیرمرد диловар, далер, нотарс, бебок
Шертан - *(форсӣ).* شیرتن паҳлавоне чу шер миёнборику бозупаҳн
Шикебо - *(форсӣ).* شکیبا бурдбор, таҳаммулкунанда, босабр
Шоён - *(форсӣ).* شایان шоиста, сазовор, лоиқ, арзанда
Шис - *(арабӣ).* شیس номи пайғамбар, писари Одам (а)

[17] Дар шакли "Шиҳоб" низ дуруст аст.

Шодӣ - *(форсӣ).* شادی хурсандӣ, хушҳолӣ, хушнудӣ
Шодком - *(форсӣ).* شادکام хушҳол, шодмон, комрон
Шодон - *(форсӣ).* شادان хушнуд, хушҳол, хушдил, фараҳманд
Шодмеҳр - *(форсӣ).* شادمهر бомеҳру шодмон
Шодмон - *(форсӣ).* شادمان шод, хурсанд, хушҳол
Шоднуш – *(форсӣ).* شادنوش ҳамеша шоду масрур
Шодрӯз - *(форсӣ).* شادروز хушбахт, осудаҳол, бахтёр
Шокир - *(арабӣ).* شاکر шукркунанда, сипосгузор, миннатдор
Шомил - *(арабӣ).* شامل фарогианда, дарбаргиранда
Шопур - *(форсӣ).*شاپور писари шоҳ, шоҳзода
Шоҳзамон - *(форсӣ).* شاهزمان ҳокими даврон, шоҳи замон
Шофеъ - *(арабӣ).* شافع шафоаткунанда, дархостнамоянда, хоҳишгар
Шоҳин - *(форсӣ).* شاهین навъи парандаи шикорӣ, далер, диловар
Шоҳнур - *(форсӣ).* شاهنور нури шоҳ, мунаввар, нуронӣ
Шоҳон - *(форсӣ).* شاهان бошукӯҳ, дурахшон
Шоҳпур - *(форсӣ).* شاهپور писари шоҳ, шоҳзода
Шоҳрух - *(форсӣ).* شاهروخ дорои рухсори чун шоҳ, шоҳсимо
Шоҳрӯз - *(форсӣ).* شاهروز бошукӯҳ, дурахшон
Шуъайб - *(арабӣ).* شعیب равшан, дурахшон; номи пайғамбар
Шуҷоъ - *(арабӣ).* شجاع шуҷоатманд, далер, ҷасур, диловар
Шукур - *(арабӣ).* شکر сипосгузорӣ, миннатдорӣ аз некии касе
Шӯҳрат - *(арабӣ).* شهرت машҳурӣ, номдорӣ, маъруфият
Эмин - *(арабӣ).* ایمین дар амну амонбуда, хотирҷамъ, осуда
Эмом - *(арабӣ).* ایمام пешрав, пешво, пешнамоз
Эраҷ - *(форсӣ).* ایرج ориёӣ, номи шоҳе, ки Эрон ба ӯ мансуб буд
Эшон - *(форсӣ).* ایشان рӯҳонии намоён, шайх
Эҳсон - *(арабӣ).* احسان некӯӣ, лутфу марҳамат, ато, бахшиш, инъом
Юнус - *(ибрӣ).* یونس номи пайғамбар, ки ба коми моҳӣ фурӯ рафт
Юсуф - *(ибрӣ).* یوسف афзунанда; номи пайғамбар[18]
Яҳё - *(арабӣ).* یحیی мутаҳҳир, поккунанда; номи пайғамбар
Яъқуб - *(ибрӣ).* یعقوب пайрав; номи пайғамбар, падари Юсуф (а)

[18] Номи писари Яъқуб (а), ки зеборухсор буд.

Номҳои мардона бо “Аллоҳ”

Абдуллоҳ - عبدالله - бандаи Худо[19]
Азизуллоҳ - عزیزالله - арҷманди Худо
Аминуллоҳ - امین الله каси мӯътамади Худо
Амонуллоҳ - امان ال - таҳти ҳимояи Худо
Амруллоҳ - -امرالله дар амру фармони Худо
Асадуллоҳ - اسدالله - шери Худо
Атоуллоҳ - عطاالله - ҳадяи Худо
Баракатуллоҳ - برکت الله - баракати Худо
Баҳруллоҳ - بهرالله - насибае аз Худо
Валиуллоҳ- ولی الله - муқарраби Худо
Восифуллоҳ - واصف الله - васфкунандаи Худо
Ғозиуллоҳ - غازی الله - ғазокунанда дар роҳи Худо
Додуллоҳ - دادالله - адолатпешаи Худо
Забеҳуллоҳ - ذبیح الله - қурбоншуда дар роҳи Худо
Зайдуллоҳ - زیدالله - афзудаи Худо
Закиуллоҳ - ذکی الله - донову бофаросати Худо
Зиёдуллоҳ - زیادالله - ҳадяи Худо
Зиёуллоҳ - ضیاالله - нуру рӯшноии Худо
Зикруллоҳ - ذکرالله - зикркунандаи Худо
Зоҳидуллоҳ - زاهدالله - парҳезгори Худо
Зубайдуллоҳ - ذبیدالله - атои Худо
Иззатуллоҳ - عزت الله - ифтихори Худо
Иноятуллоҳ - عنایت الله - тӯҳфаи Худо
Исматуллоҳ - عسمت الله - поку боиффати Худо
Карамуллоҳ - کرم الله - хайру саховати Худо
Кароматуллоҳ - کرامت الله - караму сахои Худо
Кифоятуллоҳ - کفایت الله - қонеъбудаи Худо
Қарибуллоҳ - فریب الله муқарраби Худо
Қисматуллоҳ - قسمت الله – баҳраву бахшиши Худо

[19]Маънои “абд” - банда, ғулом буда, шакли ҷамъи он “ибод”аст. Бархе “Ибодуллоҳ” ном мегузоранд, ки маънояш “бандагони Худованд” аст.

Қудратуллоҳ - قدرت الله - кудратёфта аз ҷониби Худо
Лутфуллоҳ - لطف الله - лутфу марҳамати Худо
Маҷидуллоҳ - مجيدالله - олиқадри Худо
Муродуллоҳ - مرادالله - хосташуда аз ҷониби Худо
Мутеъуллоҳ - مطيع الله - фармонбардори Худо
Муҳаммадуллоҳ - محمدالله - ҳамдшудаи Худо
Муҳибуллоҳ - محب الله - дӯстдорандаи Худо
Муҷибуллоҳ - موجيب الله - ҳастшуда бо хоҳиши Худо
Назруллоҳ - نذرالله - бахшишу садақаи Худо
Насибуллоҳ - نصيب الله - ҳиссаву баҳрае аз Худо
Насруллоҳ - نصرالله - зафарёфта аз ҷониби Худо
Наҷибуллоҳ - نجيب الله - муносиб ва мӯҳтарами Худо
Неъматуллоҳ - نعمت الله - неъмати Худо
Нуруллоҳ - نورالله - нури Худо
Обидуллоҳ - عابدالله - ибодаткунандаи Худо
Оятуллоҳ - آيت الله - нишонаи Худо
Раҳматуллоҳ - رحمت الله - раҳмати Худо
Сайидуллоҳ - سيدالله - бузургвори Худо
Сайфуллоҳ –سيف لله - шамшери Худо
Самиъуллоҳ - سميع الله – шунавандаву фармонбари Худо
Сафиуллоҳ - صفى الله - дӯсти холису баргузидаи Худо[20]
Саъдуллоҳ - سعدالله - хушбахти Худо
Сибғатуллоҳ - صبغت الله - дар роҳи дини Худо
Содиқуллоҳ - صادق الله - дӯсти бовафои Худо
Соҷидуллоҳ - ساجدالله - саҷдакунандаи Худо
Суннатуллоҳ - سنت الله - пайрави роҳу равиши Худо
Убайдуллоҳ - عبيدالله - бандаи Худо
Файзуллоҳ- فيض الله – файзу баракати Худо
Фатҳуллоҳ - فتح الله - пирӯзшуда аз ҷониби Худо
Фахруллоҳ - فخرالله - ифтихори Худо

[20] Лақаби Одам (а) аст.

Халилуллоҳ - خليل الله - дӯстдоштаи Худо[21]
Ҳабибуллоҳ - حبيب الله - маҳбуби Худо
Ҳалимуллоҳ - حليم الله - хушхулқу боҳилми Худо
Ҳамдуллоҳ - حمدالله - саногӯяндаи Худо
Ҳамидуллоҳ - حميدالله - писандидаи Худо
Ҳафизуллоҳ - حفيظ الله - ҳифзшуда аз ҷониби Худо
Ҳикматуллоҳ - حكمت الله – ҳикмати Худо
Ҳимматуллоҳ - همت الله - ғайрати Худо
Шамсуллоҳ - شمس الله - офтоби Худо
Шаҳидуллоҳ - شهيدالله - гувоҳи Худо
Шукруллоҳ - شكرالله - сипосгӯяндаи Худо

[21] Лақаби Иброҳим (а) аст.

Номҳои мардона бо пасванди “дин” [22]

Айнуддин - عين الدين – нуру зиёи дин[23]
Алоуддин - على الدين - шарофати дин
Амруддин - امر الدين - дар амру фармоиши дин
Аслуддин - اصل الدين - ҷавҳари дин
Аҳлуддин - احل الدين - намояндаи дин
Ашрафуддин - اشرف الدين - мӯҳтарами дин
Бадруддин - بدر الدين - моҳтоби дин
Баҳруддин - بهر الدين - нофеъи дин
Баҳоуддин - بهاالدين - дурахши дин
Бурҳонуддин - برهان الدين - далелу санади дин
Ғиёсуддин - غياث الدين - фарёдраси дин
Зайнуддин - ذين الدين - зебогии дин
Зиёуддин - ضيا الدين - равшании дин
Зуҳуруддин - ظهورالدين - таҷаллии дин
Иззуддин - عز الدين - иззати дин
Исломуддин - اسلام الدين - пайрави дини ислом
Инъомуддин - انعام الدين - ҳадяи дин
Камолуддин - كمال الدين - рушди дин
Қадруддин - قدرالدين - шаънуи эътибори дин
Қамаруддин - قمرالدين - моҳтоби дин
Қиёмуддин - قيام الدين - қоиму устувор дар дин
Қутбуддин - قطب الدين - сутуни дин
Меҳриддин - مهردين - дӯстдори дин
Муиззуддин - معزالدين - гиромидорандаи дин
Муслиҳуддин -مصلح الدين - накӯкори дин
Мухлисуддин - مخلص الدين - дӯстдори дин
Муҳиддин - محى الدين - зиндадорандаи дин
Назруддин - نذر الدين - атои дин

---

[22] Номҳо бо пасванди “дин” ағлабан ба забони арабиянд.
[23] Ин номҳоро ҳамчун “Айниддин”, “Амриддин”, “Аслиддин”, “Бадриддин” ва ғ. менависанд, аммо шакли дурусти навиштории онҳо ба истиснои вожаҳои форсӣ бо ҳарфи “у” мебошад, на бо ҳарфи “и”.

Насруддин - نصرالدين - пирӯз дар роҳи дин
Наҷмуддин - نجم الدين - ситораи дин
Нуруддин - نور الدين - рӯшноии дин
Раҳмуддин - رحم الدين - ғамхори дин
Рукнуддин - ركن الدين - пуштибони дин
Садруддин - صدرالدين - пешвои дин
Сайфуддин - سيف الدين - шамшери дин
Салоҳуддин - صلاح الدين - хайрхоҳи дин
Самаруддин - ثمرالدين - маҳсули дин
Сироҷуддин - سراج الدين - нуру чароғи дин
Тоҷиддин - تاج دين - бузурги дин
Фазлуддин - فضل الدين - донову бартар дар дин
Фаридуддин - فريدالدين - яктои дин
Фахруддин - فخرالدين - ифтихори дин
Ҳуснуддин - حسن الدين - ҳусну ҷамоли дин
Ҷалолуддин – جلال الدين - шукӯҳи дин
Ҷамолуддин - جمال الدين - симои дин
Шамсуддин - شمس الدين - офтоби дин
Шарофуддин - شراف الدين - баландқадри дин
Эҳсонуддин - احسان الدين - лутфу атои дин

Номҳои мардона бо пешванди “абд”[24]

Абдулазиз - عبدالعزیز - бандаи Худои бар ҳама чирадаст
Абдулазим - عبدالعظیم - бандаи Худои ниҳоят бузург
Абдулаҳад - عبدالاحد - бандаи Худои яккаву ягона
Абдулъалим - عبدالعلیم - бандаи Худои ниҳоят доно
Абдулбасир - عبدالبصیر - бандаи Худои ҳамаро бинанда
Абдулбоис - عبدالباعث - бандаи Худои мурдаҳоро зиндагардонанда
Абдулбоқӣ - عبدالباقی - бандаи Худои баъди фано боқимонанда
Абдулборӣ - عبدالباری - бандаи Худои офрандаи ҳамаи махлуқот
Абдулбосит - عبدالباسط - бандаи Худои афзоянда ҳар чиро, ки хоҳад
Абдулботин - عبدالباط - бандаи Худои ба чашм ноаён
Абдулвадуд - عبدالودود - бандаи Худои дӯстдори бандагони содиқаш
Абдулвакил - عبدالوکیل - бандаи Худои қобили эътимод
Абдулвалӣ - عبدالولی - бандаи Худои дӯстдори дӯстдорони хеш
Абдулваҳҳоб - عبدالوهاب - бандаи Худои неъматдиҳандаи махлуқот
Абдулволӣ - عبدالوالی - бандаи Худои ҳукмфармои ҳама мавҷудот
Абдулворис - عبداوارث - бандаи Худои ҳама чиз ба Ӯ монанда
Абдулвосеъ - عبدالواسیع - бандаи Худои ҳамаро фарогиранда
Абдулвоҳид - عبدالواحد - бандаи Худои яктову беҳамто
Абдулвоҷид - عبدالواجد - бандаи Худои соҳиби ҳамаи доройӣ
Абдулғанӣ - عبدالغنی - бандаи Худои дорову бениёз
Абдулғафур - عبدالغفور - бандаи Худои авфкунандаи гуноҳон
Абдулғаффор - عبدالغفار - бандаи Худои бахшандаи гуноҳон
Абдулкабир - عبدالکبیر - бандаи Худои ниҳоят бузург
Абдулкарим - عبدالکریم - бандаи Худои ниҳоят саховатманд
Абдулқодир - عبدالقادر - бандаи Худои қудрати беандозадошта
Абдулқавӣ - عبدالقوی - бандаи Худои муқтадир
Абдулқаҳҳор - عبدالقهار - бандаи Худои ҳукмкунанда ба иродаи хеш
Абдулқаюм - عبدالقیوم - бандаи Худои мустақил ва новобаста
Абдулқуддус - عبدالقدوس - бандаи Худои поку муқаддас

[24] Пасванди “абд”, ки маънои бандагиро дорад, асосан ба исмҳои Худованд васл гардида, барои шахс ном ниҳода мешавад.

Абдулатиф - عبداللطيف - бандаи Худои лутфи беандозадошта
Абдулмалик - عبدالملک - бандаи Худои ҳокиму фармонравои ҳама
Абдулматин - عبدالمتين - бандаи Худои устувор дар ҳама аъмолаш
Абдулмаҷид - عبدالمجيد - бандаи Худои шукӯҳманду наҷиб
Абдулмонеъ - عبدالمانيع - бандаи Худои боздоранда аз роҳи бад
Абдулмубдӣ - عبدالمبدی - бандаи Худои бунёдгузори ҳама ҳастӣ
Абдулмуғнӣ - عبدالمغنی - бандаи Худои ғанигардонанда
Абдулмузил - عبد المذل - бандаи Худои хору заифкунанда
Абдулмуиз - عبدالمعز - бандаи Худои тақвияту нусратдиҳанда
Абдулмуқсит - عبد المقسط - бандаи Худои одил
Абдулмуҷиб - عبدالمجيب - бандаи Худои мушфиқ
Абдулмуқтадир - عبدالمقتدر - бандаи Худои соҳиби иқтидори мутлақ
Абдулмусаввир - عبدالمصور - бандаи Худои шаклдиҳанда
Абдулмунтақим - عبدالمنتقم - бандаи Худои муҷозоткунанда
Абдуннофеъ - عبدالنافيع - бандаи Худои нафърасон бар бандагонаш
Абдуррақиб - عبد الرقيب - бандаи Худои назораткунанда ба бандагон
Абдуррауф - عبد الرؤوف - бандаи Худои дилсӯз
Абдурраҳим - عبدالرحيم - бандаи Худои ниҳоят меҳрубон
Абдурраҳмон - عبدالرحمان - бандаи Худои бахшоянда
Абдуррашид - عبدالرشيد - бандаи Худои ба роҳи рост баранда
Абдурразоқ -عبدالرزاق - бандаи Худои тақсимкунандаи неъматҳо
Абдуррозиқ - عبدالرازق - бандаи Худои рӯзидиҳанда
Абдуррофеъ - عبدالرافيع - бандаи Худои баландбардоранда
Абдуссабур - عبدالصبور - бандаи Худои бо сабру шикебо
Абдуссамад - عبدالصمد - бандаи Худои бениёз
Абдуссамеъ - عبدالسميع - бандаи Худои ҳамаро шунаванда
Абдуссаттор - عبدالسطار - бандаи Худои пӯшонандаи айбу гуноҳ
Абдуссалом - عبدالسلام - бандаи Худои сулҳу оромишдиҳанда
Абдулфаттоҳ - عبد الفتاح - бандаи Худои кушоянда
Абдулҷаббор - عبدالجبار - бандаи Худои тобеъкунанда
Абдулҷалил - عبدالجليل - бандаи Худои зебову накӯ
Абдулхабир - عبدالخبير - бандаи Худои аз ҳама бохабар
Абдулхолиқ - عبدالخالق - бандаи Худои ҳамаро офарида

Абдулҳай - عبدالحی - бандаи Худои ҳамеша зиндаву ҷовид
Абдулҳаким - عبدالحکیم - бандаи Худои донишманду боҳикмат
Абдулҳақ - عبدالحق - бандаи Худои воқеиву ҳақиқӣ
Абдулҳалим - عبدالحلیم - бандаи Худои ҳалиму фурӯтан
Абдулҳамид - عبدالحمید - бандаи Худои бошукӯҳу шарафманд
Абдулҳасиб - عبدالحسیب - бандаи Худои ба бандагон кифояткунанда
Абдулҳафиз - عبدالحفیظ - бандаи Худои муҳофизаткунанда
Абдулҳодӣ - عبدالحادی - бандаи Худои ба роҳи рост баранда
Абдулшакур - عبد الشکور - бандаи Худои муташаккир
Абдулшаҳид - عبدالشهید - бандаи Худои гувоҳ аз аъмоли бандаҳо

Номҳои занона

Адиба - *(арабӣ).* ادیبه зани суханвар, шоира, сухандон, адабдӯст
Адлия - *(арабӣ).* عدلیه зани боадлу инсоф
Азиза - *(арабӣ).* عزیزه гиромӣ, арҷманд, муқаддас
Азро - *(арабӣ).* ازرا дӯшиза, бокира; ошкор
Алия - *(арабӣ).* علیه баландмартаба, олимақом
Алфия - *(арабӣ).* الفیه баландмартаба, иртифоъ, баландӣ
Амина - *(арабӣ).* امینه боэътимод, зани росткор, ростқавл
Амира - *(арабӣ).* امیره амрдиҳанда, фармондиҳанда, раис, сарвар
Аниса - *(арабӣ).* انیسه дӯст, ҳамдам, ҳамнишин, унсгиранда
Анора - *(форсӣ).* اناره зани сурхрухсораи зебо
Ануша - *(форсӣ).* انوشه хушу хуррам; ҳаёти ҷовидонӣ
Анҷома - *(форсӣ).* انجامه хотима, ба охир расидан
Арва - *(арабӣ).* اروه зебочеҳра; зани шарифу тавоно; номи саҳобӣ
Асия - (*арабӣ).* اسیه зани Фиръавн, ки Мусоро (а) ниҳонӣ парварид
Аслия - *(арабӣ).* اصلیه асил, ҳақиқӣ; боаслу насаб
Асмо - *(арабӣ).* اسما некӯ, зебо; дорои шаъну мақом; номи саҳобӣ
Атия - *(арабӣ).* عطیه бахшидашуда, ҷоиза; номи саҳобӣ
Афифа - *(арабӣ).* عفیفه покдоман, боиффат, порсо, парҳезкор
Афсона - *(форсӣ).* افسانه зани ғайривоқеӣ, ғайриоддӣ
Ахтар - *(форсӣ).* اختر ситора, кавкаб
Аҳдия - *(арабӣ).* اهدیه боаҳду вафо, содиқа
Аҷиба - *(арабӣ).* عجیبه тааҷҷубовар, ҳайратангез
Бадрия - *(арабӣ).*بدریه зани зеборӯй, зебо чун моҳи шаби чаҳордаҳ
Байзо - *(арабӣ).* بیضاء пок, сафедпӯст; софдил, содиқ; номи саҳобӣ
Барира - *(арабӣ).* بریره роҳу тариқ; номи саҳобӣ
Барно - *(форсӣ).* برنا ҷавон, навҷавону зебо
Басира - *(арабӣ).* بصیره зани зирак, моҳир дар корҳо, доно, боақл
Баҳор - *(форсӣ).* بهار зебоӣ, бӯи хуш, шодобӣ
Башира - *(арабӣ).* بشیره муждарасон, хабари хушдиҳанда
Беназир - *(арабӣ).* بینظیر бемислу монанд, беҳамто, ягона

Билқис - *(арабӣ).* بلقیس зираку доно; бокира; ҳамсари Сулаймон (а) [25]
Болида - *(форсӣ).* بالیده сарфароз, сарбаланд, ифтихорманд
Боноз - *(форсӣ).* باناز ноздор, ишвакунанда
Бону - *(форсӣ).* بانو хонум, соҳибхоназан
Ботина - *(арабӣ).* باطنه дарун, дил, асл; ҳақиқат
Боҳира - *(арабӣ).* باهره равшан, ошкор, возеҳ
Буния - *(арабӣ).* بنیه ниҳод, фитрат, сиришт, вуҷуд
Бушро - *(арабӣ).* بشری муждадиҳанда, хушхабар
Валия - *(арабӣ).* ولیه дӯст, дӯстдор; ёвар, мададгор
Васила - *(арабӣ).* وسیله роҳи расидан ба мақсаде, восита
Васфия - *(арабӣ).* وصفیه мадҳшуда, тавсифшуда
Воила - *(арабӣ).* وئله паноҳгиранда
Воқифа - *(арабӣ).* واقفه огоҳ, бохабар
Волида - *(арабӣ).* والده модар
Восила - *(арабӣ).* واصله пайвастшаванда, васлшаванда
Воҳида - *(арабӣ).* واحده якто, ягона, якка
Воҷиба - *(арабӣ).* واجبه бисёр лозим, зарурӣ
Гавҳар - *(форсӣ).* گوهر марворид, чизи қиматбаҳо
Ганҷина - *(форсӣ).* گنجینه хазина, боигарӣ, сарват
Гетиоро - *(форсӣ).* گیتی آرا ҷаҳоноро, зинатдиҳандаи дунё
Гуландом - *(форсӣ).* گل اندام нозукбадан, латифпайкар
Гулафзо - *(форсӣ).* گلفزا мисли гул зебо
Гулафшон - *(форсӣ).* گل افشان гулпош, гулрез, гулнисор
Гулбадан - *(форсӣ).* گلبدن нозукбадан, латифпайкар
Гулбарг - *(форсӣ).* گلبرگ барги гул, рӯи зебо
Гулбасар - *(форсӣ).* گل بسر гулпӯш, шукуфон
Гулбаҳор - *(форсӣ).* گلبهار гули баҳорӣ, гули тару тоза
Гулбез - *(форсӣ).* گلبیز гулпош, гулрез, гулафшон
Гулбону - *(форсӣ).* گلبانو зебо, нозукбадан
Гулбӯй - *(форсӣ).* گلبوی хушбӯй, муаттар
Гулбутта - *(форсӣ).* گلبوته буттаи гул, ниҳоли гул

[25] Номи маликаи Сабо, ки зикраш дар Қуръон шудааст.

Гулгуна - *(форсӣ).* گلگونه гулгун, сурхранг, рӯи зебо
Гулғунча - *(форсӣ).* گلغنچه ғунчаи гул, гули ношукуфта
Гулдаста - *(форсӣ).* گلدسته дастаи гул, дастагул
Гулзода - *(форсӣ).* گلزاده покзод, хушнасаб
Гулинор - *(форсӣ).* گلنار ба мисли гули анор, сурхрӯй
Гулнамо - *(форсӣ).* گلنما хушрӯй, зебо
Гулнасаб - *(форсӣ-арабӣ).* گل نسب хушнасаб, аз нажоди зебо
Гулнигор - *(форсӣ).* گلنگار гулрухсор, зебочеҳра
Гулнисо - *(форсӣ-арабӣ).* گلنسا зани мисли гул зебо
Гулнисор - *(форсӣ-арабӣ).* گلنثار гулпош, гулафшон
Гулноза - *(форсӣ).* گلنازه зебову дилфиреб
Гулнора - *(форсӣ).* گلناره сурхранг ба мисли гули анор
Гулрафтор - (*форсӣ).* گلرفتار соҳиби рафтори зебо
Гулрӯй - *(форсӣ).* گلروی рӯи ба мисли гул латифу дилкаш
Гулрухсор - *(форсӣ).* گلرخسار хушрӯй, зеборӯй
Гулсара - *(форсӣ).* گلسره гули чидаю баргузида, беайб
Гулсимо - *(форсӣ).* گلسیما гулчеҳра, гулрӯй
Гулсуман - *(форсӣ).* گلسمن гули суман, ёсуман
Гулханда - *(форсӣ).* گلخنده соҳиби хандаи зебо, дилкаш
Гулхумор - *(форсӣ).* گلخمار соҳиби чашмони зебо, пурноз
Гулчеҳра - *(форсӣ).* گلچهره гулрӯй, гулрухсор
Гулшан - *(форсӣ).* گلشن гулзор, гулистон
Гулшаноро - *(форсӣ).* گلشن آرا хеле зебо, пуртароват
Гулшода - *(форсӣ).* گلشاده ба мисли гул шоду шукуфон
Гулъизор - *(форсӣ-арабӣ).*گلعزار рӯяш мисли гул, нозуку зебо
Ғозия - *(арабӣ).* غاذیه ғазокунанда; ғизодиҳанда; қувватбахш
Ғолиба - *(арабӣ).* غالبه ғалабакунанда, пирӯз
Ғолия - *(арабӣ).* غالیه хушбӯй, муаттар
Ғунча - *(форсӣ).* غنچه гули ношукуфта, гули кушоданашуда
Дидора - *(форсӣ).* دیداره мулоқот, вохӯрӣ; рӯй, чеҳра
Дилангез - *(форсӣ).* دل انگیز дилкаш, матлуб, марғуб
Дилафрӯз - *(форсӣ).* دل افروز фараҳбахш, фараҳафзо, мафтункунанда
Дилбар - *(форсӣ).* دلبر он ки бо ҳусну латофат дил мебарад, дилрабо

Дилноза - *(форсӣ).* دلنازه таннозу зебо, дилписанд
Дилоро - *(форсӣ).* دلارا дилхушкунанда, дилкушо, дилкаш
Дилором - *(форсӣ).* دل آرام он ки ба дил оромӣ бахшад, оромибахш
Дилосо - *(форсӣ).* دل آسا он ки ба дил осоиш бахшад, фараҳбахш
Дилрабо - *(форсӣ).* دلربا дилбар, дилкаш, дилписанд
Дилшода - *(форсӣ).* دلشاده хушу хурсанд, дилшодкунанда
Дурдона - *(форсӣ).* دردانه дурри якто, фарзанди якто, фарзанди азиз
Дуррия - *(арабӣ).* دريه марворид, гавҳар
Ёдгора - *(форсӣ).* يادگاره нишона, ёдгормонда
Ёмина - *(арабӣ).* يامنه муборак, хуҷаста; рост
Ёқута - *(арабӣ).* ياقوته гавҳари қиматбаҳо
Ёсира - *(арабӣ).* ياسره осонгир, саҳлгиранда
Ёсуман - *(форсӣ).* ياسمن як навъ гули сафедранги хушбӯ, гули суман
Жола - *(форсӣ).* ژاله қатраҳои зебои яхранги борон, тагарг
Зайнаб - *(арабӣ).* زينب покизагӣ, оростагӣ[26]
Зайнура - *(арабӣ).* زينوره бо нур зинатёфта, бо нур ороста
Зайтуна - *(арабӣ).* زيتونه дарахти меводори ҳамешасабз
Закия - *(арабӣ).* ذكيه боҳуш, тезхотир, бофаҳм
Замира - *(арабӣ).* ضميره дил, қалб, ботини инсон
Зарафшон - *(форсӣ).* زرفشان нисоркунандаи зар, зарпош
Зарбону - *(форсӣ).* زربانو зани дурахшон, зебову боқадр
Зарина - *(форсӣ).* زرينه аз зар сохташуда, тиллоӣ, зардранг
Зарифа - *(арабӣ).* ظريفه нозук, латиф, зебо, хушандом; зирак, доно
Зарнигор - *(форсӣ).* زرنگار мунаққаш бо зар, бо зар зинатдода
Зарнисор - *(форсӣ-арабӣ).* زرنثار зарбахш, зарпош, зарафшон
Захира - *(арабӣ).* ذخيره чизи барои зарурати оянда нигоҳдошташуда
Заҳро - *(арабӣ).* زهرا дурахшон, тобон, сафед; лақаби Фотима (р)
Зебо - *(форсӣ).* زيبا хушрӯ, соҳибҷамол, хушгил, зебанда; шоиста
Зебуннисо - *(арабӣ).* زيب النسا зеби занон, зани зебо
Зевар - *(форсӣ).* زيور чизи зинатбахшанда, ороишдиҳанда
Зиёда - *(арабӣ).* زياده бисёр, афзун, фаровон

---

[26] Духтар ва яке аз ҳамсарони Муҳаммад (с) Зайнаб ном доштанд.

Зинат - *(арабӣ).* زينت чизҳои ороишӣ, зевар, пероя
Зоира - *(арабӣ).* زائره зиёраткунанда, ба дидорбинӣ раванда
Зокира - *(арабӣ).* ذاكره зикркунанда, ёдоваранда
Зоҳида - *(арабӣ).* زاهده порсо, парҳезгор
Зоҳира - *(арабӣ).* ظاهره ба назар намоён, ошкор, возеҳ, равшан
Зубайда - *(арабӣ).* زبيده атошуда, ҳадяи Худо, интихобшуда
Зулайхо - *(арабӣ).* زليخا номи зани Юсуф (а)
Зулола - *(арабӣ).* زلاله соф, тоза
Зулфия - *(форсӣ).* زلفيه соҳиби зулфи зебо, гесудор
Зулқаъда - *(арабӣ).* ذوالقعده номи моҳи ёздаҳуми солшумории қамарӣ
Зулҳиҷҷа - *(арабӣ).* ذوالحجه моҳи дувоздаҳуми солшумории қамарӣ
Зумуррад - *(арабӣ).* زمرد як навъи санги қиматбаҳо
Зуҳра - *(форсӣ).* زهره ситораи субҳ, номи сайёраи дурахшон
Ибодат - *(арабӣ).*عبادت парастишии Худо, иҷрои фароизи дин
Изофа - *(арабӣ).* اضافه афзудан, афзоиш, афзунӣ
Иқлима - *(арабӣ).* اقليمه авзои табиат, кишвар, мамлакат
Илмия - *(арабӣ).* علميه маърифат, дониш, илм
Имома - *(арабӣ).* امامه раҳбар, пешво, раис
Ирода - *(арабӣ).* اراده майл, хоҳиш, орзу, таманно
Ишқия - *(арабӣ).* عشقيه маҳбуба, маъшуқа
Карашма - *(форсӣ).* كرشمه нозу ишва, ишора бо чашму абрӯ
Карима - *(арабӣ).* كريمه босаховат, ҷавонзан, соҳибэҳсон
Кимиё - *(юнонӣ).* كيميا чизи камёб, нодир
Комила - *(арабӣ).* كامله мукаммал, беайбу нуқсон, баркамол
Қадима - *(арабӣ).* قديمه қадим, куҳан, бостонӣ
Қадрия - *(арабӣ).* قدريه қимат, боарзиш, боэътибор
Қобила - *(арабӣ).* قابله қобилиятнок, лаёқатманд, арзанда, пазиранда
Қодира - *(арабӣ).* قادره тавоно, муқтадир, соҳиби қудрат
Қоима - *(арабӣ).* قائمه рост, устувор, истода, барпо
Қудсия - *(арабӣ).* قدسيه покиза, солеҳа, фариштa, некӯкор
Қулсум - *(арабӣ).* كلثم номи духтари Муҳаммад(с); пургӯштрухсор
Қутбия - *(арабӣ).* قطبيه дурахшон; машҳур, намоён
Лайло - *(арабӣ).* ليلى шабӣ, шабона; киноя аз маъшуқа, маҳбуба

Латифа - *(арабӣ).* لطيفه зариф, дилкаш, раъно, зебо, дилфиреб
Латофат - *(арабӣ).* لطافت латифӣ, назокат, зарифӣ, зебоӣ, раъноӣ
Лоиқа - *(арабӣ).* لايقه шоиста, сазовор, муносиб
Лола - *(форсӣ).* لاله шабеҳи гули лола, маҳбубаи зебо, хушрӯй
Лоҷвард - *(форсӣ).* لاجورد санги қиматбаҳо; кабудранг, нилгун
Лубоба - *(арабӣ).* لبابه хирадманд, оқил; баргузида; номи саҳобӣ
Лутфия - *(арабӣ).* لطفيه нарм, мулоим, нозукбаён, меҳрубон, болутф
Мавзуна - *(арабӣ).* موزونه мутаносиб, шинам; вазндор, фасеҳ
Мавлуда - *(арабӣ).* مولوده таваллудёфта, замони валодат
Мавҷуда - *(арабӣ).* موجوده офаридашуда, ҷондор; муҳайё
Мағфират - *(арабӣ).* مغفرت омурзиш, афви гуноҳ
Мадина - *(арабӣ).* مدينه шаҳр, номи шаҳри муқаддас[27]
Мадҳия - *(арабӣ).* مدحيه ситоиш, сано, наът, таъриф кардан
Майгуна - *(форсӣ).* ميگونه сурхрӯй, сурхранг
Майсара - *(арабӣ).* ميسره тарафи дасти чап, ясор
Майсура - *(арабӣ).* ميسوره муяссаршуда, мумкиншуда
Макнуна - *(арабӣ)* مكنونه пинҳоншуда, нуҳуфта
Мақсуда - *(арабӣ).* مقصوده , дилхоҳ, матлуб, талаб, мурод, мақсад
Малика - *(арабӣ).* ملكه подшоҳзан, зани подшоҳ
Малоҳат - *(арабӣ).* ملاحت зебоӣ, хубрӯӣ; ситорагармӣ, ҷозибадорӣ
Мамнуна - *(арабӣ).* ممنونه сипосгузор, муташаккир; хурсанд, хушҳол
Манзума - *(арабӣ).* منظومه ба назму тартибдароварда, сухани мавзун
Манзура - *(арабӣ).* منظوره намоён, падидор; писандида, шоиста
Манижа - *(форсӣ).* منيژه оташин; сафедрӯй; покдоман
Марворид - *(форсӣ).* مرواريد дурр, гавҳар, дурдона, ганҷ
Марзия - *(арабӣ).* مرضيه писандида, матбуъ; хушнуд
Марҳабо - *(арабӣ).* مرحبا лафзи таҳсин: Хуш омадӣ!, Офарин!, Зиҳӣ!
Марҷона - *(арабӣ).* مرجانه як навъ модаи ороишӣ; ороста, зебо
Марям - *(арабӣ)* مريم зебо; порсо; қавӣ; номи модари Исо (а)
Масрура - *(арабӣ).* مسروره шодмон, шод, хурсанд, хушвақт
Мастона - *(форсӣ).* مستانه маъшуқа, дилдода

[27] Номи дуввумин шаҳри муқаддас барои мусулмонон баъди Макка, ки дар Арабистон воқеъ аст.

Мастура - *(арабӣ).* مستوره пӯшида; покдоман, боиффат
Матлуба - *(арабӣ).* مطلوبه дилхоҳ; маҳбуба, маъшуқа
Мафтуна - *(арабӣ).* مفتونه шефта, ошиқ, дилбохта
Маҳбуба - *(арабӣ).* محبوبه дӯстдошташуда, маъшуқа
Маҳваш - *(форсӣ).* مهوش монанд ба моҳ, маҳосо; хушрӯй, зебо
Маҳдия - *(арабӣ).* مهدیه ато, бахшиш, инъом; ҳидоятшуда
Маҳина - *(форсӣ).* مهینه нозук, борик, нарм, мулоим, нафис
Маҳмуда - *(арабӣ).* محموده ҳамдшуда, ситудашуда, ситоишшуда
Маҳфуза - *(арабӣ).* محفوظه ҳифзкунанда, дарёддошта, нигоҳдоранда
Маҷида - *(арабӣ).* مجیده бошаъну шараф, олиқадр, баландмартаба
Машҳура - *(арабӣ).* مشهوره шӯҳратёфта, маъруф, овозадор, номдор
Маъмуна - *(арабӣ).* مأمونه дар амон буда, эмин аз хавфу хатар
Маърифат - *(арабӣ).* معرفت илму дониш, хирад, фаросат
Маъсума - *(арабӣ).* معصومه бегуноҳ, покдоман
Маъшуқа - *(арабӣ).* معشوقه маҳбуба, дӯстдошта
Меҳрангез - *(форсӣ).* مهر انگیز пурмеҳру муҳаббат
Меҳрафрӯз - *(форсӣ).* مهرافروز афрӯзандаи меҳру муҳаббат
Меҳрӣ - *(форсӣ).* مهری бомуҳаббат, дӯстдор, меҳрубон
Меҳнигор - *(форсӣ).* مهرنگار соҳиби қиёфаи меҳрубон
Меҳринисор - *(форсӣ).* مهرنثار қурбонии меҳр, меҳрафкан
Меҳрмоҳ - *(форсӣ).* مهرماه моҳи ҳафтуми солшумории шамсӣ
Меҳрнуш - *(форсӣ).* مهرنوش бо меҳр фарогирифта, саршори меҳр
Меҳрофарин - *(форсӣ).* مهر آفرین дорои меҳру муҳаббати қавӣ
Мижгона - *(форсӣ).* مژگانه дорои мижгонҳои дароз, зебо
Мино - *(форсӣ).* مینا шиша, обгина; осмонранг; гули зинатӣ
Мисрия - *(арабӣ).* مصریه зани мансуб ба Миср, мисризан
Моида - *(арабӣ).* مائده дастархони пурнозу неъмат
Мория - *(арабӣ).* ماریه сафеду дурахшон; номи зани Муҳаммад (с)
Моҳира - *(арабӣ).* ماهره бомаҳорат, устод, чирадаст
Моҳистон - *(форсӣ).* ماهستان моҳзор, ҳусни ниҳоят зебо
Моҳлиқо - *(форсӣ-арабӣ).* ماه لقا моҳрӯ, моҳсимо, хушрӯй
Моҳпайкар - *(форсӣ).* ماه پیکر хушқаду қомат, хеле хушрӯй, зебо
Моҳрӯй - *(форсӣ).* ماهروی моҳрухсор, моҳсимо, хушрӯй

Моҳрухсор - *(форсӣ).* ماه رخسار моҳсурат, моҳсимо, хушрӯй
Моҳҷабин - *(форсӣ).* ماهجبین моҳрӯй, маҳлиқо, хушрӯй
Моҳҷамол - *(форсӣ).* ماهجمال моҳчеҳра, моҳлиқо, зебо
Муаддаба - *(арабӣ).*مؤدبه боадаб, тарбиятдида
Муаззама - *(арабӣ).* معظمه бузург, арҷманд, азим
Муаттара - *(арабӣ).* معطّره атрнок, атрогин, хушбӯ
Мубашшира - *(арабӣ).* مبشّره башоратдеҳ, муждадеҳ, хушхабаррасон
Мубина - *(арабӣ).* مبینه ошкоркунанда, возеҳу равшанкунанда
Мужда - *(форсӣ).* مژده хабари хуш, башорат, навид
Мукаррама - *(арабӣ).* مکرمه гиромӣ, бузургвор, соҳибкарам
Муқаддама - *(арабӣ).* مقدمه пешина, қаблӣ
Муқаддас - *(арабӣ).* مقدس пок, соф; азиз, гиромӣ
Муқбила - *(арабӣ).* مقبله соҳиби иқбол, хушбахт
Мумтоза - *(арабӣ).* ممتازه баргузида, имтиёздошта, афзалиятдошта
Мунаввара - *(арабӣ).*منوره пурнур, равшан, нуронӣ
Мунзифа - *(арабӣ).* منظفه пок, озода, ҳалима, фурӯтан, хиромон
Мунира - *(арабӣ).* منیره нурпош, равшан, тобон, дурахшон
Муниса - *(арабӣ).* مونسه унсгирифта, дӯст, ҳамдам, ҳамнафас
Мунсифа - *(арабӣ).* منصفه боинсоф, бовиҷдон, боадолат
Мурида - *(арабӣ).* مریده иродатманд; хоҳон, толиб; пайрав
Муршида - *(арабӣ).* مرشیده роҳнамо, тарбиятгар, роҳбар
Мусаллама - *(арабӣ).* مسلمه таслимшуда, тобеъшуда; яқин, муайян
Муслима - *(арабӣ).* مسلمه мусулмонзан, зани пайрави дини ислом
Мусмира - *(арабӣ).* مثمره судманд, самарнок, муфид, ҳосиловар
Мутаҳҳара - *(арабӣ).* مطهره покизашуда, пок, покиза, тоза
Мутриба - *(арабӣ).* مطربه созандаву хонанда, навозанда
Муфида - *(арабӣ).* مفیده нафърасон, судманд, фоидаоваранда
Мухбира - *(арабӣ).* مخبره хабардиҳанда, огоҳкунанда
Мухлиса - *(арабӣ)* .مخلصه ихлосманд, эътиқодманд, дӯстдор
Муҳаббат - *(арабӣ).* محبت дӯстдорӣ, ишқ, меҳр, майл, ихлос
Муҳайё - *(арабӣ).* مهیا тайёр, омода, фароҳам
Муҳаррама - *(арабӣ).* محرّمه манъшуда; моҳи аввали соли ҳиҷрӣ
Муҳиба - *(арабӣ).* محبه ҳабиб, дӯстдор, ёри меҳрубон

Муҳсина - *(арабӣ).* محسینه соҳиби ҳусн, зебо, некӯкор
Муҳтарама - *(арабӣ).* محترمه соҳиби эҳтиром, боэҳтиром
Муҷиба - *(арабӣ).* مجیبه ҷавобдиҳанда, посухгӯянда, ҷавобгӯ
Мушаррафа - *(арабӣ).* مشرفه ноилгашта, сарфарозшуда
Мушкина - *(форсӣ).* مشکینه бӯи мушк диҳанда, хушбӯй
Мушфиқа - *(арабӣ).* مشفقه бошафқат, меҳрубон, дилсӯз, ғамхор
Муъмина - *(арабӣ).* مؤمنه боимон, имондор, диндор
Муътабара - *(арабӣ).* معتبره соҳибэътибор, мӯҳтарам, иззатманд
Муяссара - *(арабӣ).* میسره осон фароҳамомада, дастрасшуда, осон
Набила - *(арабӣ).* نابیله некӯсурат; шариф, наҷиб; зирак
Назира - *(арабӣ).* نظیره мисл, монанд
Назрия - *(арабӣ).* نذریه аҳд, паймон; садақа, қурбонӣ
Назифа - *(арабӣ).* نظیفه покиза, тоза; нозук, зариф
Назокат - *(арабӣ).* نزاکت нозукӣ, латофат, ҳассосият; зебоӣ
Наима - *(арабӣ).* نعیمه неъмат, нозу неъмат, тавонгар
Намоён - *(форсӣ).* نمایان машҳур, маъруф, назаррас
Наргис - *(форсӣ).* نرگس гули наргис; чашм, киноя аз чашми маҳбуба
Насиба - *(арабӣ).* نصیبه қисмат, баҳра, ҳисса
Насима - *(арабӣ).* نسیمه боди форами саҳаргоҳ, боди нарм
Нафиса - *(арабӣ).* نفیسه латиф, марғуб, нозук, дилписанд
Наҷиба - *(арабӣ).* نجیبه шариф, асилзода, бузургзода, гиромӣ, порсо
Нигина - *(форсӣ).* نگینه санги қимате, ки барои зинати чизҳо ниҳанд
Нигора - *(форсӣ).* نگاره нақш, тасвир, расм; маҳбуба, маъшуқа
Низора - *(форсӣ).* نزاره хароб, лоғар; суст, заиф
Нилуфар - *(форсӣ).* نیلوفر гули нилуфар; кабуд, осмониранг
Нисора - *(арабӣ).* نثاره фидошуда, қурбоншуда
Нишона - *(форсӣ).* نشانه ёдгор аз касе; асар, аломат
Ниҳода - *(форсӣ).* نهاده сиришт, тинат; бунёд, асос
Нодира - *(арабӣ).* نادره ягона, беназир, беҳамто
Нодия - *(арабӣ).* نادیه бахшанда; шабнам; нидодиҳанда
Нозанин - *(форсӣ).* نازنین зебо, қашанг; маҳбуба
Нозира - *(арабӣ).* ناظره назаркунанда, назораткунанда
Нозия - *(арабӣ).*نازیه ишвакунанда, нозкунанда

Ноила - *(арабӣ).* نائله муваффақ, ба мурод расида
Ноҳида - *(форсӣ).* ناهده ситораи Зуҳра, ситораи дурахшон
Ноҷида - *(арабӣ).* ناجده баландмартаба; ёридиҳанда; равшанкунанда
Ноҷия - *(арабӣ).* ناجیه пирӯз, муваффақ; солим; наҷотёбанда
Нуқра - *(форсӣ).* نقره филизи гаронбаҳои сафедранг, сим
Нура - *(арабӣ).* نوره нур, сафедӣ, рӯшноӣ
Нурафшон - *(форсӣ).* نورافشان нурпош, нурафкан
Нурбону - *(форсӣ).* نوربانو зани нуронӣ, кушодарӯй
Нурия - *(арабӣ).* نوریه дурахшон, пурзиё, тобон, мунаввар, гармрӯ
Нуриҷаҳон - *(арабӣ-форсӣ).* نورجهان равшан, тобон, дурахшон
Нусайба - *(арабӣ).* نسیبه дорои ҳасабу насаб, шариф; номи саҳобӣ
Обида - *(арабӣ).* عابده ибодаткунанда, худоҷӯй, зоҳида
Одила - *(арабӣ).* عادله боадолат, боинсоф
Озода - *(форсӣ).* آزاده покиза, ороставу пероста, асил ва наҷиб
Ойина - *(форсӣ).* آئینه дилсоф, шаффоф, тоза
Ойиша - *(арабӣ).* عایشه зинда, дорои зиндагии нек[28]
Оқила - *(арабӣ).* عاقله боақл, хирадманд, доно, бофаҳму идрок
Олима - *(арабӣ).* عالمه соҳиби илм, донишманд,績 донанда
Олия - *(арабӣ).* عالیه баландмартаба, боарзиш, олӣ, боиззат
Олуфта - *(форсӣ).* آلفته худоро, худпардоз
Омила - *(арабӣ).* عامله амалкунанда, иҷрокунандаи коре
Омина - *(арабӣ).* آمینه эмин, мутмаин; номи модари Муҳаммад (с)
Омира - *(арабӣ).* آمره амркунанда, фармондеҳ
Орифа - *(арабӣ).* عارفه огоҳ, воқиф, порсо, доно, огоҳ
Ороста - *(форсӣ).* آراسته зинатдодашуда, бо зебу зинат, мураттаб
Осуда - *(форсӣ).* آسوده беғам, беташвиш, дар осоишбуда
Отифа - *(арабӣ).* عاطفه дилсӯз, муҳаббат, меҳрубонӣ, меҳр
Паймона - *(форсӣ).* پیمانه муоҳида, аҳд, қавлу қарор; қадаҳ, ҷом
Парварда - *(форсӣ).* پرورده парваришёфта, тарбияшуда
Парвина - *(форсӣ).* پروینه номи ҳафт ситораи якҷои осмонӣ

[28] Номи зани Муҳаммад (с)

Парвона - *(форсӣ).* پروانه мисли парранда; зебо; ошиқ
Парӣ – *(форсӣ).* پری хубрӯ, бисёр зебо; ситоишкунанда
Париваш - *(форсӣ).* پریوش паримонанд, мисли парӣ, паривор
Паризода - *(форсӣ).* پریزاده бисёр зебо, бисёр хушрӯй
Паринамо - *(форсӣ).* پرینما парирӯй, зебо, соҳибҷамол
Париноз - *(форсӣ).* پریناز бо ишваю нози париёна
Парисимо - *(форсӣ).* پریسیما парирӯй, хушрӯй, соҳибҷамол
Паричеҳра - *(форсӣ).* پریچهره зебо, хушгил, парисон
Пероя - *(форсӣ).* پیرایه ороиш, зевар
Покиза - *(форсӣ).* پاکیزه пок, озода, тоза, соф
Равза - *(арабӣ).* روضه боғ, гулзор
Радифа - *(арабӣ).* ردیفه ҳамсаф, ҳамқатор, ҳамрада
Раиса - *(арабӣ).* رئیسه сардор, сарпараст, идоракунанда
Райҳона - *(арабӣ).* ریحانه як навъ гиёҳи хушбӯй, нозбӯй
Рамзия - *(арабӣ).* رمزیه борамз, пӯшида
Рафиқа - *(арабӣ).* رفیقه дӯст, ҳамдам, ҳамнишин
Рафоат - *(арабӣ).* رفاعت меҳрубонӣ, шафқат
Рахшона - *(форсӣ).* رخشانه рахшанда, дурахшанда, тобон
Раҳима - *(арабӣ).* رحیمه меҳрубон, раҳмкунанда (сифати Худо)
Раҳмона - *(арабӣ).* رحمانه бахшоянда, раҳмкунанда (сифати Худо)
Раъно - *(арабӣ).* رعنا зебо, хубрӯй, дилкаш, мулоим
Рисола - *(арабӣ).* رساله мактуб, нома, хат
Робиъа - *(арабӣ).* رابعه ба маънои духтари чорум дар оила; некҳол
Ровия - *(арабӣ).* راویه нақлкунанда, ривояткунанда
Розия - *(арабӣ).* راضیه хушнуд, хурсанд; қонеъ, розӣ; писандида
Роида - *(арабӣ).* رائده раҳнамо, пешво; ҷӯянда, паёмовар
Ромина - *(форсӣ).* رامینه орому боадаб; шод, хурсанд
Ромиша - *(форсӣ).* رامشه ором, бароҳат; шод, хуш; суруд, нағма
Рофиъа - *(арабӣ).* رافعه баландкунанда, ҳамлкунанда
Роҳила -*(арабӣ).* راحله кӯчкунанда; серҳаракат, чусту чолок
Рошида - *(арабӣ).* راشده оқил; роҳнамо; диндор
Рувайда - *(арабӣ).* رویده ором; меҳрубон, мулоим
Рудоба - *(форсӣ).* رودابه фахркунанда, боланда; беҳтарин фарзанд

Руйина - *(форсӣ).* روینه маҳкам, сахт, бобардошт
Руқия - *(арабӣ).* رقیه марвориди обдор; номи духтари Муҳаммад (с)
Румия - *(арабӣ).* رومیه мансуб ба Рум, румизан
Руфайда - *(арабӣ).* رفیده мавзун раванда, ҳамвор хироманда
Рухсора - *(форсӣ).* رخساره рӯй, рух, гуна, чеҳра
Рӯҳафзо - *(форсӣ).* روح افزا ҷонбахш, ҳаловатовар, зиндадилкунанда
Рӯҳия - *(арабӣ).* روحیه хушаҳвол, ҳоли хуб, болида
Рӯъё - *(арабӣ).* رؤیا хоб, он чӣ дархоб дида шавад, орзу
Сабзина - *(форсӣ).* سبزینه сабзранг, гандумгун
Сабоҳат - *(арабӣ).* صباحت зебоӣ, хубрӯӣ
Савда - *(арабӣ).* سوده сарват; бузург; сиёҳранг; зани Муҳаммад (с)
Саврӣ - *(арабӣ).* ثوری сурх, сурхранг, гули сурх
Савсан - *(форсӣ).* سوسن як навъи гули рангоранги зебо
Садаф - *(арабӣ).* صدف навъи моддаи дурахшони қиматбаҳо
Садбарг - *(форсӣ).* صدبرگ гули сербарги хушбӯй
Садоқат - *(арабӣ).* صداقت дӯстии самимӣ, дӯстӣ, вафодорӣ
Сайёра - *(арабӣ).* سیاره сайркунанда, гарданда, кавкаб
Саёҳат - *(арабӣ).* سیاحت сайр, гардиш, сафар, ҷаҳонгардӣ
Саида - *(арабӣ).* سعیده саодатманд, хушбахт, нек, муборак
Сайлона - *(арабӣ).* سیلانه ҷоришавӣ, оби ҷорӣ
Сайфия - *(арабӣ).* سیفه шамшер
Сайфура - *(арабӣ).* سیفوره матои абрешимини нафис
Сакина - *(арабӣ).* سکینه оромиш, оҳистагӣ; осудагӣ
Салима - *(арабӣ).* سلیمه солим, саломат, сиҳат
Салмо - *(арабӣ).* سلما солим; маъшуқа; номи саҳобӣ
Саломат - *(арабӣ).* سلامت тандуруст, сиҳат, солим
Самина - *(арабӣ).* ثمینه гаронбаҳо, қимат
Самира - *(арабӣ).*صمیره сухангӯ дар шаб, ҳамдам, зани гандумгун
Санавбар - *(арабӣ).* صنوبر қадбаланд, хушқомат
Санам - *(арабӣ).* صنم маъшуқа, зани зебову дилбар
Сания - *(арабӣ).* ثنیه сутуда, мадҳшуда, баландмақом
Саодат - *(арабӣ).* سعادت хушбахтӣ, некбахтӣ, бахт
Сарвиноз - *(форсӣ).* سروناز чун сарв нозанда, қадбаланд, хушрафтор

Сафина - *(арабӣ).* سفینه киштӣ; баёз (сафедӣ, тароват)
Сафия - *(арабӣ).* صفیه пок, дӯсти мухлис; номи зани Муҳаммад (с)
Сахия - *(арабӣ).* سخیه саховатманд, кушодадаст
Саҳла - *(арабӣ).* سهله нарму осон, хушахлоқ; номи саҳобӣ
Саъдия - *(арабӣ).* سعدیه саодатманд, хушбахт, бобаракат
Сиддиқа - *(арабӣ).* صدیقه ростгӯй, садоқатманд, муътамад
Силсила - *(арабӣ).* سلسله баҳампайваста; авлод, хонадон
Симина - *(форсӣ).* سیمینه симин, нуқрагин
Ситора - *(форсӣ).* ستاره кавкаб, ахтар, дурахшанда
Собира - *(арабӣ).* صابره сабркунанда, батоқат
Собита - *(арабӣ).* ثابته устувор, маҳкам, пойдор
Содиқа - *(арабӣ).* صادقه росткор, самимӣ, вафодор
Содира - *(арабӣ).* صادره берун бароянда, воқеъгардида
Соима - *(арабӣ).* صایمه рӯзадор, тақводор, порсо
Соира - *(арабӣ).* سائره сайркунанда; машҳур, маъруф
Сокина - *(арабӣ).* ساکنه бошанда, иқоматкунанда дар ҷое, ором
Солеҳа - *(арабӣ).* صالحه покдил, покдоман, нек, некӯкор
Солора - *(арабӣ).* سالاره сардор, пешво
Соро - *(арабӣ).*سارا холис, пок, ноб; номи зани Иброҳим (а)
Сотира - *(арабӣ).* ساتره пӯшонанда, пинҳонкунанда, рӯпӯшкунанда
София - *(арабӣ).* صافیه тоза, покиза, поксират, поктинат
Соҳиба - *(арабӣ).* صاحبه дорандаи чизе, молик
Соҷида - *(арабӣ).* ساجده саҷдакунанда, ибодаткунанда
Субҳия - *(арабӣ).* صبحیه бомдод, сапедадам; оғоз, ибтидо
Сувайба - *(арабӣ).* ثویبه либосча; гурӯҳ; номи саҳобӣ
Сувайда - *(арабӣ).* سویدة зариф ва нозукандом
Судоба - *(форсӣ).* سودابه ситоишгари дурахшон
Сулҳия - *(арабӣ).* صلحیه тарафдори оштӣ ва осоиштагӣ, сулҳпарвар
Сумайро - *(арабӣ).* سمیرا зани гандумгун
Сумайя - *(арабӣ).* سمیه баланд, бартар; номи саҳобӣ
Суман - *(форсӣ).* سمن гулест сафедбарги хушбӯй, ёсуман
Сунбула - *(форсӣ).* سنبله хӯшаи ҷав, гандум, моҳи тақвими шамсӣ
Сурайё - *(арабӣ).* ثریا галаситорҳо дар осмон, баландии осмон

Сурма - *(форсӣ).* سرمه моддаи ороишӣ барои чашм
Суханоро - *(форсӣ).* سخن آرا суханвар, хубу фасеҳ гапзананда
Суҳайло - *(арабӣ).* سحيلا нарм, мулоим; осон
Табассум - *(арабӣ).* تبسم нимханда, лабханд
Тавҳида - *(арабӣ).* توحيده Худои якаву ягонаро парастанда
Тайиба - *(арабӣ).* طيبة пок; бахшанда; хушахлоқ
Таманно - *(арабӣ).* تمنا орзу, ҳавас, умед, ноз, карашма, ишва
Танвира - *(арабӣ).* تنويره равшанкунанда, мунавваргардонанда
Таскина - *(арабӣ).* تسكينه оромкунанда, тасаллодеҳ, дилбардор
Тахмина - *(форсӣ).* تخمينه тахминкунанда, ба гумон муайянкунанда
Таҳсина - *(арабӣ).* تحسينه таъриф, офарингӯӣ, некӯ гуфтан
Ташрифа - *(арабӣ).* تشريفه бузург доштан, бузургқадр гардонидан
Таърифа - *(арабӣ).* تعريفه ситоиш, таҳсин; шиносондан, огоҳонидан
Товус - *(арабӣ).* طاوس як навъ парандаи хеле зебо
Толиба - *(арабӣ).* طالبه хоҳон, талабгор, донишҷӯй
Тоҳира - *(арабӣ).* طاهر пок аз айбу нуқс ва наҷосат, покиза
Тоҷуннисо - *(форсӣ-арабӣ).* تاج النسا тоҷи занон, беҳтарини занон
Тӯтиё - *(форсӣ).* توتيا санги сурма, ки ба чашм кашанд; чизи камёб
Тӯҳфа - *(арабӣ).* تحفه ҳадя, бахшиш, раҳовард, савғо
Умеда - *(форсӣ).* اميده чашмдошт, интизор, эътимод, боварӣ
Умрия - *(арабӣ).* عمريه рафиқи абадӣ, рафиқи доимӣ, ҳамсар
Унайса - *(арабӣ).* انيسه ҳамдам, унсгирифта, мунис; номи саҳобӣ
Фавзия - *(арабӣ).* فوزيه ғолиб, пирӯз; растагор; муваффақ
Файзия - *(арабӣ).* فيضه файздиҳанда, пурхайр, файзбахш
Фарангис - *(форсӣ).* فرنگيس маҳбуби ҳама, дӯстдошта
Фараҳангез - *(ар-форсӣ).* فرح انگيز шодибахш, хушҳолкунанда
Фараҳзо - *(ар-форсӣ).* فرحزا он ки шодиро зиёд кунад, сурурафзо
Фараҳноз - *(арабӣ-форсӣ).* فرحناز хушҳолу танноз
Фарзона - *(форсӣ).* فرزانه оқил, донишманд, ҳаким
Фарида - *(арабӣ).* فريده ягона, якто, бемисл; нафис; гаронқимат
Фариза - *(арабӣ).* فريضه амру супоришҳои Худо, вазифаи ҳатмӣ
Фаришта - *(форсӣ).* فرشته малоика, беайбу нуқсон, зебо
Фархунда - *(форсӣ).* فرخنده муборак, нек, фаррух, саодатманд

Фарҳона - *(арабӣ).* فرحانه хушҳол, шод, масрур
Фатҳия - *(арабӣ).* فتحيه пирӯз, муваффақ, ғолиб
Фахрия - *(арабӣ).* فخريه ифтихоркунанда, фахркунанда, нозанда
Фаҳима - *(арабӣ).* فهيمه доно, фаҳмида, бофаҳм
Фируза - *(форсӣ).* فيروزه санги гаронбаҳои осмониранг
Фозила - *(арабӣ).* فاضله соҳиби фазлу камол, донишманд, доно
Фоиза - *(арабӣ).* فائزه пирӯз, муваффақ
Фоиқа - *(арабӣ).* فائقه беҳтарин, аъло, бартар
Фотима - *(арабӣ).* فاطه худро аз гуноҳон боздоранда[29]
Хадича - *(арабӣ).* خديچه номи ҳамсари Муҳаммад (с)
Хайруннисо - *(арабӣ).* خيرالنسا хубтарин ва нектарини занон
Хайрия - *(арабӣ).* خيريه нафъ, хубӣ, некӣ, салоҳ
Хиромон - *(форсӣ).* خرامان бо нозу виқору хиром роҳраванда
Холида - *(арабӣ).* خالده ҷовид, доимӣ, намиранда
Холиса - *(арабӣ).* خالصه соф, пок, сара; хосу баргузида
Хотима - *(арабӣ).* خاطمه анҷом; фарзанди охирини оила
Хотира - *(арабӣ).* خاطره ёддошт, ёдбуд, ёдоварӣ, ёд
Хуршеда - *(форсӣ).* خرشيده офтоб, меҳр, шамс
Хушнамо - *(форсӣ).* خوشنما зебо, ситорагарм, ҷозиб
Хуҷаста - *(форсӣ).* خجسته нек, хуб, хуш, муборак
Ҳабиба - *(арабӣ).* حبيبه дӯстдошта, дӯст, маъшуқа, маҳбуба
Ҳавво - *(арабӣ).* حوا зиндагӣ; ҳамсари Одам (а)
Ҳадиқа - *(арабӣ).* حديقه боғ, боғи атрофаш деворкардашуда
Ҳадиса - *(арабӣ).* حديثه нав, тоза, нақл, ривоят
Ҳадия - *(арабӣ).* هديه тӯҳфа, бахшиш, савғо
Ҳакима - *(арабӣ).* حكيمه донову зирак, донишманд, устувор
Ҳақиқа - *(арабӣ).* حقيقه лоиқ, сазовор, шоиста, муносиб
Ҳалила - *(арабӣ).* حليله зан, завҷа, зани қонунӣ, зани ҳалолӣ
Ҳалима - *(арабӣ).* حليمه нармдил, хушхулқ, боақл, бурдбор
Ҳамдия - *(арабӣ).* حمديه ситоишкунанда, сипоскунанда

[29] Номи духтари Муҳаммад (с)

Ҳамида - *(арабӣ).* حمیده писандида, хуб, сутуда, ситоишшуда
Ҳангома - *(форсӣ).* هنگامه маърака, воқеа; замон, мавсим
Ҳанифа - *(арабӣ).* حنیفه диндори ҳақиқӣ, собитқадам дар дин; пок
Ҳасно - *(арабӣ).* حسناء бисёр зебо; порсо, боиффат; хуб
Ҳассона - *(арабӣ).* حسانه бисёр неку ва зебо; зинатдиҳанда
Ҳафиза - *(арабӣ).* حفیظه нигаҳбон, нигаҳдор, ҳимояткунанда
Ҳафса - *(арабӣ).* حفصه шер; номи ҳамсари Паёмбар (с)
Ҳилола - *(арабӣ).* هلاله моҳи нав, камонабрӯ
Ҳодия - *(арабӣ).* حادیه раҳнамо, роҳнишондиҳанда, ҳидояткунанда
Ҳония - *(арабӣ).* هانیة ҳадя; хушҳол, шодмон, хушбахт
Ҳоҷар - *(арабӣ).* هاجر номи зани Иброҳим (а)
Ҳумайро - *(арабӣ).* همیرا сафед, сурху сафед; номи саҳобӣ
Ҳумо - *(арабӣ).* هما фархунда; номи парандае (мурғи бахт)
Ҳурия - *(арабӣ).* حوریه зани биҳиштӣ, дӯшиза
Ҳусния - *(арабӣ).* حسنیه зебо, хушрӯй; боимтиёз, бартар
Ҳусно - *(арабӣ).* حسنا нек, хуб, зебо
Ҷавлона - *(форсӣ).* جولانه бо рафтори хиромон ҳаракаткунанда
Ҷавҳара - *(арабӣ).* جوهره санги қиматбаҳо, алмос, марворид, ёқут
Чаманафрӯз - *(форсӣ).* چمن افروز равшанкунандаи боғу бӯстон
Чамангул - *(форсӣ).* چمنگل гуле аз гулҳои чаман
Чаманоро - *(форсӣ).* چمنارا ороишгар ва зинатдиҳандаи чаман
Ҷамила - *(арабӣ).* جمیله хушрӯ, зеборӯ, соҳибҷамол, накӯ
Ҷаннат - *(арабӣ).* جنّت биҳишт, макони озодӣ ва хушбахтӣ
Ҷасома - *(арабӣ).* جسامه меҳтар, бузург, тануманд; сарвар; ҳалим
Ҷилва - *(арабӣ).* جلوه тобон, дурахшон, ҷилобахшо
Ҷозиба - *(арабӣ).* جاذبه ба худ ҷалбкунанда, дилрабо, мафтункунада
Ҷолиба - *(арабӣ).* جالبه ба худ кашанда, ҷалбкунанда, ҳавасангез
Ҷонафзо - *(форсӣ).* جانفزا рӯҳафзо, фараҳбахш, роҳатбахш, ҳаётбахш
Ҷонона - *(форсӣ).* جانانه маҳбуба, маъшуқа
Ҷория - *(арабӣ).* جاریه духтар, духтари ҷавон; канизак, хидматгор
Ҷувайрия - *(арабӣ).* جویریه каниз, дӯшиза; номи зани Муҳаммад (с)
Шабафрӯз - *(форсӣ).* شب افروز шабро равшанкунанда
Шаббода - *(форсӣ).* شباده насими форами шабона, боди сабук

Шабнам - *(форсӣ).* شبنم наме, ки шабона ба рӯи гиёҳу гулҳо резад
Шавқия - *(арабӣ).* شوقیه рағбаткунанда, иштиёқманд, майли зиёд
Шамила - *(арабӣ).* شمیله қиёфа, намуди берунӣ; хислатҳои нек
Шамима - *(арабӣ).* شمیمه хушбӯй, бӯи хуш
Шамсия - *(арабӣ).* شمسیه офтоб, хуршед, меҳр; чатр, соябон
Шарифа - *(арабӣ).* شریفه соҳиби шараф ва ифтихор; поку муқаддас
Шарқия - *(арабӣ).* شرقیه духтари шарқӣ, ховарӣ
Шарора - *(арабӣ).* شراره оташпораҳои ҷаҳанда
Шарофат - *(арабӣ).* شرافت бузургқадрӣ, бошарафӣ, обрӯмандӣ
Шафия - *(арабӣ).* شفیعه шафоаткунанда, восита
Шафиқа - *(арабӣ).* شفیقه меҳрубон, дилсӯз
Шафоат - *(арабӣ).* شفاعت талаби афв ё ёрмандии касе барои касе
Шаҳзода - *(форсӣ).* شهزاده шоҳдухар, малика, подшоҳдухтар
Шаҳира - *(арабӣ).* شهیره маъруф, машҳур, номдор
Шаҳло - *(арабӣ).* شهلا зани мешчашм, чашми сиёҳи калони зебо
Шаҳноза - *(форсӣ).* شهنازه соҳиби фароғат ва ҳаловати шоҳона
Шоҳида - *(арабӣ).* شاهده шоҳид, гувоҳидиҳанда
Шаҳрия - *(арабӣ).* شهریه моҳтоб, моҳ
Ширин – *(форсӣ).* شیرین дилкаш, дилписанд, зебо
Шифо - *(арабӣ).* شفا даво, дармон, тандурустӣ; илоҷ
Шодия - *(форсӣ).* شادیه хушнуд, хурсанд, хушҳол
Шоира - *(арабӣ).* شاعره зане, ки шеър менависад, зани шеъргӯянда
Шоиста - *(форсӣ).* شایسته сазовор, лоиқ, муносиб, шоён
Шокира - *(арабӣ).* شاکره шукркунанда, сипосгузор, миннатдор
Шомила - *(арабӣ).* شامله фарогиранда, дарбаргиранда
Шоҳина - *(форсӣ).* شاهینه навъи парандаи шикорӣ; далер, диловар
Шукрия - *(арабӣ).* شکریه номаи миннатдорӣ, сипосгузорӣ
Шукрона - *(арабӣ).* شکرانه сипосгузорӣ, миннатдорӣ, ташаккур
Шукуфа - *(форсӣ).* شکوفه гули дарахти мева
Шукӯҳа - *(форсӣ).* شکوهه боҳашамат, шавкат, ҷалол, қудрат
Шӯҳра - *(арабӣ).* شهره машҳур, номдор, овозадор
Ягона - *(форсӣ).* یگانه танҳо, якка, беҳамто, бемисл, беназир

Номҳои Худованд

Худованди бузург соҳиби номҳои нек аст, ки тавассути онҳо дар ибодоти муслимин зикр карда мешавад ва онҳо баёнгари сифоти Ӯ мебошанд. Дар Қуръони Карим омадааст: **“Ва Худовандро номҳои зебост. Пас Ӯро бо он номҳо бихонед...”**(Сураи Аъроф, ояти 180). Шумори номҳои Худоро Пайғамбари ислом (с) муайян намуда, дар ҳадис мефармояд: *“Ҳамоно Худовандро наваду нӯҳ ном аст, ҳар касе онҳоро ҳифз кунад, дохили ҷаннат шавад”. (Ҳадис аз Имом Бухорӣ ба ривояти Абуҳурайра (р)).* Зикр навъе аз ибодат буда, номҳои Худованд баёни сифоти олии Ӯянд ва Ӯро тавассути онҳо ёд кардану парастидан адои ин навъи ибодат мебошад. Муҳаммад (с) дар ҳадис мефармоянд: *“Ба дурустӣ Худованд наваду нӯҳ исм дорад, касе, ки онҳоро бишуморад ва зикр кунад, вориди биҳишт мешавад”.*

Машҳууртарин исмҳои Худованд бар ҳасби ривояти Тирмизӣ (р) аз инҳо иборатанд: “Ҳувал Аллоҳу лазӣ ло илоҳа ило ҳувар Раҳмонур Раҳимул Маликул Қудусус Саломул Муъминул Муҳайминул Ъазизул Ҷабборул Мутакаббирул Холиқул Бориул Мусаввирул Ғаффорул Қаҳҳорул Ваҳҳобул Раззоқул Фаттоҳул Ъалимул Қобизул Боситул Хофизур Рофиъул Муиззул Музилус Самиъул Басирул Ҳакимул Ъадлул Латифул Хабирул Ҳалимул Ъазимул Ғафуруш Шакурул Ъалиюл Кабирул Ҳафизул Муқитул Ҳасибул Ҷалилул Каримур Рақибул Муҷибул Восиъул Ҳакимул Вадудул Маҷидул Боисуш Шаҳидул Ҳаққул Вакилул Қавиюл Матинул Валиюл Ҳамидул Муҳсиюл Мубдиул Муъидул Муҳйил Мумитул Ҳайюл Қаюмул Воҷидул Моҷидул Воҳидус Самадул Қодирул Муқтадирул Мутақаддамул Муаххарул Аввалул Охируз Зоҳирул Ботинул Волиюл Мутаъолиюл Баррут Таввобул Мунтақимул Афуввур Рауфул Моликул мулки Зулҷалоли вал икромил Муқситул Ҷомиъул Ғаниюл Муғниюл Мониъуз Зоррун Нофиъун Нурул Ҳодиюл Бадиъул Боқиюл Ворисур Рашидус Сабур”.

Асмои ҳуснои (номҳои зебои) Худованд беҳтарин ва писандидатарин васила барои зикри Ӯ ва навъе аз ибодат буда, тавассути ин номҳо ба ин тариқ дуо намудан афзалият дорад: “Ё

Ғафур, ағфирлӣ!, Ё Раҳим, арҳамнӣ!, Ё Ҳафиз, иҳфазнӣ!, Ё Раззоқ, разақнӣ!... (Яъне: "Эй Бахшанда, маро бубахш, Эй Раҳмкунанда, бар ман раҳм намо, Эй Муҳофизаткунанда, маро ҳифз кун!, Эй Ризқдиҳанда, маро ризқ деҳ!...").

Аллоҳ - الله - Худои ягона ва офарандаи кулли мавҷудот
Ар-Раҳмон - الرحمن - бахшоянда, меҳрубон бар махлуқот
Ар-Раҳим - الرحيم - раҳмкунанда бар махлуқот
Ал-Малик - الملك - соҳибу фармонравои ҳамаи оламу махлуқот
Ал-Қуддус - القدوس - муқаддас, холис аз костагиву гуноҳон
Ас-Салом - السلام - сулҳу рифоҳу оромишдиҳанда бар махлуқот
Ал-Муъмин - المؤمن - имондиҳанда ва эминдорандаи махлуқот
Ал-Муҳаймин - المهيمن - нигаҳбону ҳомии махлуқот
Ал-Азиз -العزيز - пуриқтидор, ғолибу чирадаст бар ҳама
Ал-Ҷаббор - الجبار - мутеъкунанда, муқовиматнопазир
Ал-Мутакаббир - المتكبر - бартар аз ҳама махлуқот
Ал-Холиқ - الخالق - халққунандаи тамоми мавҷудот
Ал-Борӣ - البارى - офаридгор ва созандаи махлуқоту мавҷудот
Ал-Мусаввир - المصور - шаклдиҳанда ва меъмори мавҷудот
Ал-Ғаффор - الغفار - бахшанда ва омурзандаи гуноҳони махлуқот
Ал-Қаҳҳор - القهار - ҳукмкунанда танҳо ба иродаи хеш
Ал-Ваҳҳоб - الوهاب - хайру неъматдиҳанда бар махлуқот
Ар-Раззоқ - الرزاق - тақсимкунандаи неъматҳои бар махлуқот
Ал-Фаттоҳ - الفتاح - кушояндаи асрор ва мушкилоти махлуқот
Ал-Ъалим - العليم - донандаи ҳама чиз
Ал-Қобиз - القابض - кам ва маҳдудкунандаи ҳар чиро, ки хоҳад
Ал-Босит - الباسط - зиёдкунандаи ҳар чизеро, ки хоҳад
Ал-Хофиз - الخافض - залилкунандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ар-Рофеъ - الرافع - баландбардорандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ал-Муиз - المعز - тақвият ва нусратдиҳандаи ҳар киро, ки хоҳад
Ал-Музил - المذل - хору заифкунандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ас-Сомеъ - السميع - шунавандаи ҳама гуна сухани махфию ошкор
Ал-Басир - البصير - бинандаи ҳама ошкору ниҳон

Ал-Ҳакам - الحكم - довар ва ҳама ҳукм Ӯрост
Ал-Адл - العدل - боадл ва адолат дар дасти Ӯст
Ал-Латиф - اللطيف - соҳиби лутфи беандоза дар нисбати махлуқот
Ал-Хабир - الخبير - бохабар аз ҳама ошкору ниҳон
Ал-Ҳалим - الحليم - боҳилму нармдил дар нисбати махлуқот
Ал-Азим - العظيم - бузург бениҳояту беандоза
Ал-Ғафур - الغفور - афвкунандаи гуноҳон
Аш-Шакур - الشكور - муташаккир нисбат ба бандагони мутеъ
Ал-Ъалӣ - العلى - мутаол, беҳудуд баланду олӣ
Ал-Кабир -الكبير - бузург ва чизе бо Ӯ баробар нест
Ал-Ҳафиз - الحفيظ - муҳофизаткунандаи ҳамаи мавҷудот
Ал-Муқит - المقيت - фароҳамсозандаи ҳастии махлуқот
Ал-Ҳасиб - الحسيب - кифояткунанда барои бандагон
Ал-Ҷалил - الجليل - шукӯҳманд ва бенуқсу бошаҳомат
Ал-Карим - الكريم - саховатманде, ки дар карамаш коҳиш нест
Ар-Рақиб - الرقيب - назораткунанда ба ҳоли махлуқот
Ал-Муҷиб - المجيب - мушфиқу посухдиҳанда ба дархости бандагон
Ал-Восеъ - الواسع - ҳамаро фарогирифта
Ал-Ҳаким - الحكيم - донишмандтарин
Ал-Вадуд - الودود - дӯстдори бандагони содиқи хеш
Ал-Маҷид - المجيد - бошараф, бошукӯҳ, наҷиб
Ал-Боис - الباعث - зиндакунанда дар рӯзи Қиёмат
Аш-Шаҳид - الشهيد - шоҳиди аъмоли бандагон дар охират
Ал-Ҳақ - الحق - ҳақ ва барқароркунандаи ҳақиқат
Ал-Вакил - الوكيل - ваколатманд, оне, ки қобили эътимод аст
Ал-Қавӣ - القوى - муқтадир, соҳиби иқтидори мутлақ
Ал-Матин - المتين - устувор, барои тасмимаш ба василае бениёз
Ал-Валӣ - الولى - дӯстдори бандагони бовафои худ
Ал-Ҳамид - الحميد - лоиқи мадҳу ситоиш
Ал-Муҳсӣ - المحصى - ҳисобдор, барои ҳама ҳад муқарраркунанда
Ал-Мубдӣ - المبدئ - бунёдгузор, ҳамаро бо хиради худ офаранда
Ал-Муъид - المعيد - баргардонандаи зиндаҳо ба мурдаҳо ва баръакс
Ал-Муҳйӣ - المحيى - ҳаётбах ва зиндагардонанда баъд аз марг

Ал-Мумит - المميت - миронандаи махлуқоташ баъди ҳаёт
Ал-Ҳай - الحى - зинда, ҳамешаву ҷовид зинда
Ал-Қаюм - القيوم - мустақил, нcorrectly новобаста аз касеву бениёз ба чизе
Ал-Воҷид - الواجد - давлатманд, оне, ки ҳама дорой аз Ӯст
Ал-Моҷид - الماجد - шукӯҳманд, соҳиби азамати бузург
Ал-Воҳид - الواحد - якка, ягона, касе бо Ӯ баробар нест
Ас-Самад - الصمد - абадӣ ва тағйирнопазир, мустақил
Ал-Қодир - القادر - тавоно, қодир ба офаридану нобуд кардан
Ал-Муқтадир - المقتدر - абарқудрат, касе иқтидори Ӯро надорад
Ал-Муқаддим - المقدم - наздиккунандаи бандагони маҳбуби худ
Ал-Муаххир - المؤخر - дуркунандаи бандагони бадкор аз хеш
Ал-Аввал - الأول - ибтидокунандаи хилқат ва ҷовидонӣ
Ал-Охир - الأخر - интиҳодиҳандаи хилқат ва ҷовидонӣ
Аз-Зоҳир - الظاهر - ошкор, дар ҳама ҷо зоҳир
Ал-Ботин - الباطن - махфӣ дар чашм, зоҳир бо нишонаҳояш
Ал-Волӣ - الوالى - ҳоким, ҳукмфармои ҳама мавҷудот
Ал-Мутаъолӣ - المتعالى - олитарин, болотар аз дарки махлуқ
Ал-Барр - البر - накӯкору меҳрубон барои бандагони содиқ
Ат-Таввоб - التواب - тавбапазири бандагони хеш
Ал-Мунтақим - المنتقم - муҷозоткунанда, интиқомгир аз бадкорон
Ал-Афув - العفو - авфкунандаи бандагон
Ар-Рауф - الرؤوف - меҳрубон, дилсӯз
Малику Мулк - مالك الملك - шаҳаншоҳи тамоми офаридагонаш
Зулҷалоли Валикром - ذو الجلال والإكرام - соҳиби азамату илтифот
Ал-Муқсит - المقسط - боадолат, дар ҳама кораш одил аст
Ал-Ҷомеъ - الجامع - ҷамъкунандаи махлуқот барои подоши аъмол
Ал-Ғанӣ - الغنى - доро, бениёз ва махлуқоташ ниёзманди Ӯ
Ал-Муғнӣ - المغنى- ғанигардонанда касеро, ки хоҳад
Ал-Монеъ - المانع - манъкунанда, боздоранда аз роҳи бад
Аз-Зор - الضار - азбайнбаранда, нобудкунанда қабоили бадкорро
Ан-Нофеъ - النافع - нафърасонанда касеро, ки хоҳад
Ан-Нур -النور - равшанкунандаи роҳ барои бандагонаш
Ал-Ҳодӣ - الهادى - ҳидояткунанда ба роҳи рост

Ал-Бадеъ - البديع - офариnanda, мухтареъи офаридаҳояш
Ал-Боқӣ - الباقى - абадӣ, ҷовид, фанонопазиранда, абадбоқӣ
Ал-Ворис - الوارث - вориси ҳамаи офаридаҳояш
Ар-Рашид - الرشيد - ба роҳи росту ҳақ баранда
Ас-Сабур - الصبور - бурдбор, босабр, мӯҳлатдиҳанда

Мундариҷа

Сарсухан ---3 - 8

Номҳои мардона ---9 - 28

Номҳои мардона бо “Аллоҳ” ---------------------------------------29 - 31

Номҳои мардона бо пасванди “дин” -----------------------------32 - 33

Номҳои мардона бо пешванди “абд” ----------------------------34 - 36

Номҳои занона ---37 - 53

Номҳои Худованд ---54 – 58

Мундариҷа ---59

номнома

Мураттиб Ашраф Акрам